

บทที่ 4 ผลการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยเกี่ยวกับการพัฒนาสาธารณสุข

มาตรา 41 บุคคลย่อมมีสิทธิได้รับบริการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานและผู้ยากไร้มีสิทธิได้รักษาพยาบาลโดยไม่คิดมูลค่า ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ

มาตรา 89 จัตวา รัฐพึงส่งเสริมการสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานโดยทั่วถึงและพึงให้การรักษาพยาบาลแก่ผู้ยากไร้ โดยไม่คิดมูลค่าและพึงส่งเสริมให้เอกชนมีส่วนร่วมด้วยเท่าที่จะกระทำได้ การป้องกันและขจัดโรคติดต่ออันตราย รัฐจะต้องกระทำให้แก่ประชาชนโดยไม่คิดมูลค่าและทันต่อเหตุการณ์

จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยดังกล่าว เป็นหน้าที่ของรัฐบาลต้องนำมากำหนดนโยบายและแผนทางด้านสาธารณสุข ซึ่งในปัจจุบันนี้อยู่ในช่วงของนโยบายการพัฒนาสาธารณสุขในแผนพัฒนาการสาธารณสุข ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. สนับสนุนการดำเนินงานสาธารณสุขมูลฐานในเขตชนบทอย่างต่อเนื่อง พัฒนาให้มีความหลากหลายและขยายเข้าไปในเขตเมืองให้มากขึ้น
2. ปรับปรุงคุณภาพและประสิทธิภาพของสถานบริการทุกระดับ โดยพัฒนาสถานบริการระดับล่างให้สามารถรักษาผู้ป่วยที่พบบ่อยและโรคฉุกเฉิน เพื่อลดความแออัดของโรงพยาบาลขนาดใหญ่ในเมือง พัฒนาสถานบริการระดับจังหวัดให้สามารถเป็นจุดรับส่งต่อและปรับปรุงระบบการส่งต่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
3. สนับสนุนให้ประชาชนทุกคนโดยเฉพาะในกลุ่มผู้มีรายได้น้อย ผู้ใช้แรงงาน ทั้งในและต่างประเทศ ผู้สูงอายุ เด็ก ผู้พิการทุพพลภาพและกลุ่มด้อยโอกาสในสังคมอื่น ๆ ได้มีหลักประกันในการรับบริการสาธารณสุขทั้งทางด้านป้องกัน ส่งเสริมสุขภาพ ฟื้นฟูสภาพ และรักษาพยาบาล
4. ปรับปรุงประสิทธิภาพในการบริหารงานสาธารณสุขและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการบริหาร

5. แสวงหาและพัฒนาทรัพยากรเพื่อการสนับสนุนงานสาธารณสุขให้มีความพอเพียงและมีคุณภาพในการแก้ไขปัญหาสาธารณสุข
6. ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านสาธารณสุขแก่ประชาชนให้มีประสิทธิภาพอย่างกว้างขวาง
7. พัฒนาและส่งเสริมการใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสนับสนุนงานวิจัยและพัฒนาเพื่อการพัฒนาสาธารณสุขบนรากฐานของการพึ่งพาตนเองให้มากขึ้นในระยะยาว
8. ปรับปรุงบทบัญญัติแห่งกฎหมายและกฎระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ให้เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาสาธารณสุข

จากนโยบายดังกล่าว นำไปสู่การดำเนินงานด้านสาธารณสุขโดยกระทรวงสาธารณสุข และในส่วนของพัฒนาสถานบริการระดับล่าง ก็ได้มีการพัฒนาโดยกระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดให้มีโครงการทศวรรษแห่งการพัฒนสถานอนามัย ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

หลักการและเหตุผล

1. สถานอนามัยเป็นสถานบริการสาธารณสุขระดับปลายสุด ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนในชนบทมากที่สุด เป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างชุมชนกับบริการสาธารณสุขของรัฐ มีภารกิจในการดำเนินการจัดบริการสาธารณสุขผสมผสาน ทั้งด้านการส่งเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค การรักษาพยาบาลและการฟื้นฟูสภาพ ให้แก่ประชาชนในชนบท นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการฝึกอบรมและสนับสนุนการดำเนินการสาธารณสุขมูลฐานและการพัฒนาชนบทด้วย
 2. เนื่องจากความใกล้ชิดกับประชาชนและการครอบคลุมที่กระจายอยู่ทั่วประเทศ สถานอนามัยจึงเป็นหน่วยบริการสาธารณสุขที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการกระจายเทคโนโลยีและทรัพยากรทางด้านสาธารณสุขเพื่อจัดบริการสาธารณสุขที่เหมาะสมในการแก้ปัญหาสาธารณสุขของประเทศ ดังจะเห็นได้จากบทบาทของสถานอนามัยในความสำเร็จของการควบคุมโรคติดต่อต่างๆ ที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน การกระจายบริการอนามัยแม่และเด็ก และวางแผนครอบครัว การสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม การโภชนาการและการจัดบริการสาธารณสุขมูลฐานอื่นๆ
 3. ข้อมูลของสถานอนามัย
- ในด้านความครอบคลุมประชากร สถานอนามัยจำนวน 8,029 แห่งทั่วประเทศ ครอบคลุมตำบลที่ไม่ใช่ที่ตั้งของโรงพยาบาลร้อยละ 99.5 จากจำนวนตำบลทั้งสิ้น

6,855 ตำบล และมีตำบลที่มีสถานื่อนามัยมากกว่า 1 แห่ง รวม 1,712 ตำบล อย่างไรก็ตามพบว่า สถานื่อนามัยยังต้องดูแลประชากรจำนวนสูงเกินไป กล่าวคือ รับผิดชอบประชากรเฉลี่ย 5,781 คนต่อแห่ง ซึ่งนับว่ายังห่างจากมาตรฐานที่ควรจะเป็น 3,000 คนต่อแห่งอยู่มาก โดยเฉพาะสถานื่อนามัยที่รับผิดชอบของประชากรมากกว่า 7,000 คน ยังมีอยู่ถึง 1,312 แห่ง และมีบางแห่งรับผิดชอบประชากรมากกว่า 10,000 คน

จากการศึกษาในเดือนมีนาคม 2532 พบว่ามีเจ้าหน้าที่สถานื่อนามัยรวมทั้งประเทศ 20,118 คน เฉลี่ยต่อแห่งเพียงประมาณ 2.45 คน เทียบกับกรอบอัตรากำลังที่ควรจะมี 3-5 คน และเจ้าหน้าที่ทั้งหมดมีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

สถานื่อนามัยยังขาดแคลนอุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องใช้ที่ทันสมัยและจำเป็นในการบริการสาธารณสุขอย่างมีคุณภาพ เช่น ยานพาหนะ กล้องจุลทรรศน์ เครื่องนึ่งทำลายเชื้อโรค และยูนิตทำฟัน เป็นต้น นอกจากนี้อาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เช่น รั้ว ถนน ประปาและบ้านพักก็ยังไม่สมบูรณ์

ระบบการทำงานในสถานื่อนามัยยังไม่เป็นมาตรฐาน เพราะปัญหาการขาดแคลนกำลังคนและการสนับสนุนอย่างเป็นระบบ

4. จากความสำคัญและปัญหาความไม่พร้อมของสถานื่อนามัยดังกล่าว นโยบายการพัฒนาด้านสาธารณสุขจึงได้กำหนดให้การพัฒนาสถานื่อนามัยระดับตำบลเป็นเรื่องเร่งด่วน และสำคัญที่จะต้องดำเนินการทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

5. เพื่อการตอบสนองต่อนโยบายการพัฒนาด้านสาธารณสุขและการพัฒนาสถานื่อนามัยทั้งระยะสั้นและระยะยาวอย่างเป็นระบบ กระทรวงสาธารณสุขได้จัดทำโครงการ "ทศวรรษแห่งการพัฒนาสถานื่อนามัย" ขึ้น โดยกำหนดระยะเวลาตั้งแต่ปีงบประมาณ 2535 จนถึงปีงบประมาณ 2544 รวม 10 ปี ซึ่งนับเป็นช่วงเวลาของแผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 และ 8

วัตถุประสงค์

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนาสถานื่อนามัยให้มีความครอบคลุมและมีขีดความสามารถเพียงพอที่จะให้บริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานแบบผสมผสานได้โดยสอดคล้องกับสภาพปัญหาสาธารณสุขของประชาชนในชุมชนที่รับผิดชอบ

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.1 พัฒนาบทบาทหน้าที่ของสถานีนามัยให้สามารถแก้ปัญหาสาธารณสุขของประชาชนในชุมชนที่รับผิดชอบทั้งในส่วนที่ดำเนินการเองและในส่วนที่สนับสนุนการดำเนินการโดยประชาชนและชุมชน

2.2 พัฒนาโครงสร้างทั้งด้านอาคาร สถานที่และวัสดุอุปกรณ์ให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่และจำนวนประชากรในชุมชนที่รับผิดชอบ

2.3 พัฒนาเจ้าหน้าที่ประจำสถานีนามัยทั้งในเชิงประเภท ปริมาณและคุณภาพเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการให้บริการสาธารณสุขแบบผสมผสานขั้นพื้นฐานและสนับสนุนงานสาธารณสุขมูลฐานและพัฒนาชนบทและชุมชน

2.4 พัฒนาศักยภาพของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ เพื่อให้สามารถให้การสนับสนุนงานของสถานีนามัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.5 พัฒนาระบบบริการและการสนับสนุนต่างๆ เพื่อให้สถานีนามัยสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายการดำเนินการ

1. ก่อสร้างสถานีนามัยใหม่ เป็นสถานีนามัยทั่วไปจำนวน 1,400 แห่ง เพื่อลดอัตราครอบคลุมประชากรของสถานีนามัยลงเหลือประมาณ 5,000 คนต่อแห่ง ในการก่อสร้างจะก่อสร้างตามลำดับความสำคัญของพื้นที่ดังนี้

1.1 เป็นตำบลเดิมหรือตำบลที่ตั้งขึ้นใหม่ แต่ยังไม่มีสถานีนามัย

1.2 ตำบลที่มีประชากรมากกว่า 7,000 คน แต่มีสถานีนามัยรับผิดชอบเพียงแห่งเดียว

รายการก่อสร้างประกอบด้วย อาคารสถานีนามัย ขนาดพื้นที่ใช้สอย 150 ตารางเมตร บ้านพักเจ้าหน้าที่ 2 หลัง รั้ว ถนน และระบบประปา

2. ก่อสร้างและปรับปรุงสถานีนามัยเดิมที่เข้าเกณฑ์ 1,576 แห่งให้เป็นสถานีนามัยขนาดใหญ่ โดยมีหลักเกณฑ์ดังนี้

2.1 เป็นสถานีนามัยที่อยู่ในชุมชนที่เป็นศูนย์กลางของตำบลนั้น รวมทั้งตำบลข้างเคียง โดยมีความเหมาะสมทางภูมิศาสตร์และการคมนาคม ตลอดจนมีปริมาณของสถานีนามัยมากเพียงพอที่จะรองรับการเป็นสถานีนามัยขนาดใหญ่ได้

2.2 เป็นสถานีนามัยในเขตพื้นที่ทุรกันดารหรือเสี่ยงภัย ยากต่อการปฏิบัติงานซึ่งมีความจำเป็นต้องมีสถานีนามัยขนาดใหญ่ โดยมีเงื่อนไขของลักษณะที่ตั้งและ

ปริมาณงานเช่นเดียวกับข้อ 2.1 หรือน้อยกว่า แต่มีสำนักงานสาธารณสุขชุมชนในความรับผิดชอบตั้งแต่ 2 แห่งขึ้นไป

ในปัจจุบันมีสถานอนามัยเดิมที่เข้าเกณฑ์สถานอนามัยขนาดใหญ่ประมาณ 1,576 แห่ง หรือประมาณร้อยละ 20 ของสถานอนามัยทั้งหมด ซึ่งเมื่อดูตามเกณฑ์แล้วควรได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรเพิ่มมากขึ้นกว่าสถานอนามัยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการขยายพื้นที่ใช้สอยให้เพียงพอกับงานบริการที่เพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม อาจมีบางตำบลที่จำเป็นต้องก่อสร้างสถานอนามัยขนาดใหญ่ เนื่องจากเป็นศูนย์กลางของตำบลข้างเคียง และมีการก่อสร้างสถานอนามัยแห่งที่ 2 ในตำบลเดียวกัน เนื่องจากเป็นตำบลที่มีประชากรมาก

รายการก่อสร้างประกอบด้วย

- อาคารสถานอนามัยขนาดพื้นที่ใช้สอย 220 ตารางเมตร สำหรับทดแทนสถานอนามัยเดิมที่มีอายุใช้งานมากกว่า 15 ปี ซึ่งมักเป็นอาคารไม้แบบเก่า หรือ
- อาคารต่อเติมขนาดพื้นที่ใช้สอย 150 ตารางเมตร สำหรับสถานอนามัยที่มีอายุใช้งานไม่เกิน 15 ปี เมื่อรวมกับพื้นที่ใช้สอยเดิม 70 ตารางเมตร จะมีพื้นที่ใช้สอยรวม 220 ตารางเมตร

3. ปรับปรุงสิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกของสถานอนามัยเดิมที่เหลือ 6,453 แห่ง ให้เป็นสถานอนามัยทั่วไป ซึ่งจะเป็นการขยายพื้นที่ใช้สอยสถานอนามัยทั่วไปทุกแห่งให้มีขนาด 150 ตารางเมตร เพื่อความเหมาะสมกับการให้บริการและอัตรากำลังของสถานอนามัยทั่วไป ซึ่งเดิมมีพื้นที่ใช้สอยเพียง 70 ตารางเมตร

รายการก่อสร้างประกอบด้วย

- อาคารสถานอนามัยทดแทน พื้นที่ใช้สอย 150 ตารางเมตร สำหรับสถานอนามัยที่มีอายุใช้งานเกิน 15 ปี หรือ
- อาคารต่อเติมสถานอนามัยขนาดพื้นที่ใช้สอย 70 ตารางเมตร โดยต่อเติมชั้นล่างอาคารเดิม
- บ้านพักเจ้าหน้าที่เพิ่มเติม จำนวน 1 หลัง รั้ว ถนน ระบบประปา

4. จัดหาวัสดุครุภัณฑ์และยานพาหนะที่จำเป็นแก่สถานอนามัยทั้งเก่าและใหม่ อย่างเพียงพอ

5. เพิ่มการผลิตเจ้าหน้าที่ประเภทต่างๆ ประจำสถานอนามัย ตลอดช่วง 10 ปี ดังนี้

5.1 เพิ่มการผลิตเจ้าพนักงานสาธารณสุขชุมชน (พนักงานอนามัย) ขึ้นจากเป้าหมายเดิมในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 อีก 4,000 คน

5.2 เพิ่มการผลิตพยาบาลและผดุงครรภ์ระดับต้น ขึ้นจากเป้าหมายเดิมในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 อีก 11,300 คน

5.3 เพิ่มการผลิตเจ้าพนักงานทันตสาธารณสุข (ทันตภิบาล) ขึ้นจากเป้าหมายเดิมในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 6 อีก 1,980 คน

6. พัฒนาและปรับปรุงอาคารสถานที่ของสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ 748 แห่ง เพิ่มกำลังเจ้าหน้าที่และวัสดุครุภัณฑ์ ตลอดจนยานพาหนะให้เพียงพอ

โครงการทศวรรษแห่งการพัฒนาสถานีนามัยดังกล่าวมานั้น กระทรวงสาธารณสุขได้นำมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทางด้านสาธารณสุขในระดับของสถานีนามัย โดยให้ยึดเป็นแนวทางในการพัฒนา ในทุกจังหวัดทั่วประเทศไทย สำหรับการดำเนินงานของสถานีนามัยในปัจจุบันนั้นได้ยึดตามกรอบที่กระทรวงสาธารณสุขได้กำหนดไว้ ดังนี้คือ

บทบาทหน้าที่และลักษณะของสถานีนามัย

1. บทบาทหน้าที่ของสถานีนามัย โดยย่อ

สถานีนามัยเป็นสถานบริการสาธารณสุขระดับต้นของกระทรวงสาธารณสุข และเป็นหน่วยงานอยู่ใต้บังคับบัญชาของสาธารณสุขอำเภอ โดยมีคณะกรรมการประสานงานสาธารณสุขระดับอำเภอ (คปสอ.) เป็นองค์กรประสานงานและสนับสนุนการดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายของกระทรวงสาธารณสุข

สถานีนามัยมีบทบาทหน้าที่ในการให้บริการสาธารณสุขผสมผสาน 5 สาขา ทั้งในและนอกสถานบริการ อันได้แก่ 1) การส่งเสริมสุขภาพ 2) การควบคุมและป้องกันโรค 3) การรักษาพยาบาล 4) การฟื้นฟูสภาพและดูแลผู้ป่วยพิการ 5) การสนับสนุนบริการ รวมทั้งการสนับสนุนการดำเนินงานสาธารณสุขและการพัฒนาชุมชน ตลอดจนวางแผนแก้ไขปัญหาสาธารณสุขได้อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งความต้องการของประชาชนในแต่ละพื้นที่ เช่น เขตชนบท เขตทุรกันดาร เขตชนบท กึ่งเมืองและเขตชานเมือง เป็นต้น

2. ลักษณะของสถานีนามัย

สถานีนามัยของกระทรวงสาธารณสุข ได้วิวัฒนาการทั้งด้านโครงสร้างและการบริการประชาชนตั้งแต่ปี 2456 เป็นต้นมา เพื่อปรับตัวให้เข้ากับสภาพเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งปัญหาสาธารณสุขที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว ฉะนั้นสถานีนามัยใน

ทศวรรษหน้า (2535-2544) จึงได้จัดแบ่งเป็น 2 ลักษณะตามโครงสร้างและระดับขีดความสามารถในการบริการประชาชน

2.1 สถานีอนามัยทั่วไป หมายถึง สถานีอนามัยส่วนใหญ่ของประเทศและมีบทบาทและความรับผิดชอบตามที่กำหนดไว้ รวมทั้งสิ้น 4 งาน ได้แก่ การบริการสาธารณสุขผสมผสาน การสนับสนุนงานสาธารณสุขมูลฐานและการพัฒนาชุมชน บริการงานวิชาการ และงานสุขศึกษาและประชาสัมพันธ์ มีกรอบอัตรากำลังและอาคารบ้านพัก ตลอดจนครุภัณฑ์ตามที่กำหนด

2.2 สถานีอนามัยขนาดใหญ่ หมายถึง สถานีอนามัยที่พัฒนาขึ้นมาจากสถานีอนามัยทั่วไป มีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบตามที่กำหนด มีขีดความสามารถและมาตรฐานการปฏิบัติงานบางอย่างสูงกว่าสถานีอนามัยทั่วไป อาทิเช่น งานบริการทันตกรรมขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ยังต้องทำหน้าที่เป็นสถานีอนามัยพี่เลี้ยง สนับสนุนสถานีอนามัยทั่วไปทั้งในด้านการบริการรับส่งต่อผู้ป่วย การบริหารและวิชาการ มีกรอบอัตรากำลังและอาคารสิ่งก่อสร้าง ตลอดจนครุภัณฑ์ตามที่กำหนดและมีเกณฑ์การคัดเลือก ดังนี้คือ

- สถานีอนามัยที่เป็นศูนย์กลางของตำบลข้างเคียง หรือ
- สถานีอนามัยที่อยู่ในพื้นที่ทุรกันดารห่างไกล

หน้าที่และความรับผิดชอบของสถานีอนามัย

สถานีอนามัยมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังต่อไปนี้

1. งานบริการสาธารณสุขผสมผสานแก่ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ 6 สาขา ดังนี้คือ

1.1 ด้านส่งเสริมสุขภาพ ให้บริการประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบครอบคลุมกิจกรรมบริการสาธารณสุขขั้นพื้นฐานทุกกลุ่มเป้าหมาย และเน้นการพัฒนาวิถีชีวิตที่ เหมาะสม ได้แก่

1.1.1 การบริการอนามัยแม่และเด็ก ให้การดูแลแม่ตั้งแต่เริ่มมีครรภ์ การคลอด การดูแลหลังคลอด ตลอดจนดูแลเด็ก 0-5 ปี ในด้านการเจริญเติบโต การพัฒนาการของเด็ก ตลอดจนดูแลด้านโภชนาการ ทั้งค้นหา ฝ้าระวัง และติดตามทางโภชนาการแก่หญิงมีครรภ์ เด็ก 0-5 ปี และเด็กวัยเรียน

1.1.2 การบริการวางแผนครอบครัว ให้บริการวางแผนครอบครัวในสถานบริการ ตลอดจนค้นหาติดตามและรณรงค์วางแผนครอบครัวให้ครอบคลุมเป้าหมาย

1.1.3 การดูแลเด็กวัยเรียนและเยาวชน ให้บริการอนามัยเด็กวัยเรียน วางแผนและให้บริการอนามัยในโรงเรียนที่รับผิดชอบ และดำเนินการส่งเสริมสุขภาพให้บริการรักษาพยาบาล ตลอดจนการดูแลด้านโภชนาการ เด็กในวัยเรียน รวมทั้งการส่งเสริมสุขภาพแก่เยาวชนนอกระบบโรงเรียน

1.1.4 การดูแลสุขภาพบุคคลทั่วไป ให้บริการส่งเสริมการออกกำลังกายแก่บุคคลทั่วไป ส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ ตลอดจนการให้บริการไอโอดีนในพื้นที่ที่มีปัญหาการขาดสารไอโอดีน

1.1.5 การบริการทันตสาธารณสุข จัดบริการทันตสาธารณสุขผสมผสานแก่ประชาชนทั่วไปในเขตรับผิดชอบ ให้การสนับสนุนประชาชนและชุมชนในการพัฒนางานทันตสาธารณสุขตามกลวิธีสาธารณสุขมูลฐาน ตลอดจนการพัฒนาวิชาการและฝึกอบรมอาสาสมัคร

1.1.6 การคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุข เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ ทราบข่าวสารที่ถูกต้อง สามารถเลือกบริโภคอาหารที่ปลอดภัยมีคุณภาพได้มาตรฐาน เฝ้าระวังผลิตภัณฑ์ที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายและได้มาตรฐาน ตลอดจนสนับสนุนการดำเนินงานของกลุ่มคุ้มครอง

1.2 ด้านรักษาพยาบาลฟื้นฟูสภาพและดูแลผู้ป่วยพิการให้บริการได้ตามสภาพปัญหาของชุมชนในเขตรับผิดชอบ ได้แก่ เขตทุรกันดาร เขตชนบท เขตชนบทกึ่งเมือง เขตเกษตรกรรม โดยสามารถปฏิบัติการได้ตามเกณฑ์การปฏิบัติงานทั้งในและนอกสถานบริการ มีขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน ตลอดจนรักษาพยาบาลโรคต่างๆ ได้ตามเกณฑ์ทั้งโรคทั่วไปและโรคประจำถิ่น ดังต่อไปนี้ คือ

1.2.1 เกณฑ์การปฏิบัติงาน สามารถพัฒนาการรักษาพยาบาลได้ตามสภาพปัญหาสุขภาพอนามัยของแต่ละท้องถิ่นทั้งโรคทั่วไปและโรคประจำถิ่น โดยสามารถตรวจหาห้องปฏิบัติการเบื้องต้นและคัดกรองผู้ป่วยให้การช่วยเหลือเบื้องต้น และส่งต่อผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งผู้ป่วยที่มีอาการรุนแรง ผู้ป่วยอุบัติเหตุและอุบัติเหตุ นอกจากนั้นแล้วสามารถให้การรักษาพยาบาลผู้ป่วยเรื้อรัง ผู้ป่วยพิการ โดยจัดระบบส่งต่อได้เหมาะสม

1.2.2 ขีดความสามารถในการปฏิบัติงาน ในการปฐมพยาบาล การตรวจหาห้องปฏิบัติการ การดูแลและรักษาพยาบาลผู้ป่วยเรื้อรังต่อจากโรงพยาบาล ผู้ป่วย คัลยกรรม ด้านสูติกรรม ด้านทันตกรรม

1.2.3 การรักษาพยาบาลผู้ป่วยโรคต่างๆ จำนวน 207 โรค ทั้งการรักษาพยาบาลและการส่งต่อ

1.3 ด้านควบคุมและป้องกันโรค

แผนกระทรวงสาธารณสุข ดำเนินการป้องกันการเกิดโรคทั้งโรคติดต่อและโรคไม่ติดต่อไม่ให้เกิดการกระจายของโรค

1.3.1 การควบคุมและป้องกันโรคติดต่อ ดำเนินการควบคุมและป้องกันโรคติดต่ออย่างเหมาะสม เพื่อลดอัตราการความชุกชุมและความรุนแรงของโรค โดยการเฝ้าระวังโรคสอบสวนโรค ให้ภูมิคุ้มกันโรค ลดปัจจัยเสี่ยงการเกิดโรค ให้สุขศึกษาและฝึกอบรม ประชาชน ครู นักเรียนในการรณรงค์ทำลายแหล่งนำโรคตามลักษณะของกลุ่มโรคติดต่อ ดังนี้

- 1) กลุ่มโรคติดต่อทั่วไป ได้แก่ โรคติดต่อทางอาหารและน้ำ โรคหนองพยาธิ โรคติดเชื้อ ระบบทางเดินหายใจเฉียบพลันในเด็กและโรคติดต่อระหว่างสัตว์และคน
- 2) กลุ่มโรคติดต่อที่นำโดยแมลงหรือยุงเป็นพาหะ ได้แก่ ไข้มาเลเรีย ไข้เลือดออก ไข้สมองอักเสบ และโรคเท้าช้าง
- 3) กลุ่มโรคติดต่อที่เกิดจากการสัมผัส โรคเรื้อน วัณโรค โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์
- 4) กลุ่มโรคติดต่อที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน เช่น คอตีบ ไอกรน โปลิโอ บาดทะยัก

1.3.2 การควบคุมและป้องกันโรคไม่ติดต่อ เน้นการส่งเสริมสุขภาพเพื่อป้องกันโรค หรือลดปัจจัยเสี่ยง รวมทั้งการให้สุขศึกษา เพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสม ตลอดจนคัดกรองผู้ป่วยในประชากรกลุ่มเป้าหมาย เพื่อให้การรักษาพยาบาลที่เหมาะสม ได้แก่ โรคไม่ติดต่อทั่วไป และโรคไม่ติดต่อเฉพาะ เช่น โรคเกิดจากพฤติกรรม อุบัติเหตุ พันธุกรรมและอื่นๆ

1.3.3 การอนามัยสิ่งแวดล้อม ให้บริการเพื่อการควบคุมป้องกันโรคซึ่งมาจากน้ำ อาหารและอากาศ พัฒนามาตรการการให้บริการตามสภาพแวดล้อมในแต่ละพื้นที่ โดยใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม

- 1) จัดหาน้ำสะอาด ส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ได้บริโภคน้ำที่สะอาดปราศจากเชื้อ ปลอดภัยในการบริโภค
- 2) สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมและให้บริการประชาชนในการปรับปรุงสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในพื้นที่รับผิดชอบ โดยสนับสนุนให้มีและใช้ส้วมที่ถูกหลักสุขาภิบาล การป้องกันกำจัดแมลงพาหะนำโรค การกำจัดน้ำเสียจากบ้านเรือน การ

รักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือนทุกหลังคาเรือน ตลอดจน การปรับปรุงสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนและสถานประกอบการ

3) งานควบคุมคุณภาพสิ่งแวดล้อม ตรวจสอบและเฝ้าระวัง สภาพแวดล้อม ได้แก่ การปนเปื้อนสารเคมี และเชื้อโรคในแหล่งน้ำส่วนใหญ่ ตลอดจน มลพิษในอากาศ

4) งานสุขาภิบาลอาหาร ส่งเสริมให้ประชาชนมีความรู้ความ เข้าใจ และตระหนักถึงความสำคัญของการบริโภคอาหารที่สะอาด ปลอดภัย เปลี่ยนแปลง นิสัยการบริโภคให้ถูกต้อง สามารถพิทักษ์ผลประโยชน์และดูแลตนเองได้ รวมทั้งส่งเสริมให้ สถานที่ปรุง ประกอบและจำหน่ายอาหารทั้งในชุมชนและโรงเรียน มีการปรับปรุงให้ได้ มาตรฐานหรือข้อกำหนดทางสุขาภิบาลอาหาร

1.3.4 ด้านอาชีวอนามัย ส่งเสริมสุขภาพอนามัยผู้ประกอบอาชีพทุก ประเภทตามความแตกต่างแต่ละพื้นที่ ตลอดจนป้องกันและควบคุมโรคและอุบัติเหตุ อันเนื่องมาจากการประกอบอาชีพ

1.4 ด้านฟื้นฟูสภาพและดูแลผู้ป่วยพิการ ให้การรักษาพยาบาลและดูแล ผู้ป่วยเรื้อรัง โดยการรับส่งต่อจากโรงพยาบาล ฟื้นฟูสภาพผู้ป่วยให้คืนสู่สภาพปกติหรือ ป้องกันไม่ให้เกิดความพิการ และช่วยเหลือดูแลผู้ป่วยพิการในชุมชนรับผิดชอบอย่างครอบคลุม กลุ่มเป้าหมาย

1.5 ด้านสนับสนุนบริการอื่นๆ ในการให้สุขศึกษา ถ่ายทอดความรู้ด้าน สาธารณสุขในเรื่องการควบคุมป้องกันโรค การรักษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ ตลอดจน การฟื้นฟูสภาพโดยวิธีการทางสุขศึกษาให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายที่มารับบริการสาธารณสุข และนอกสถานบริการ รวมทั้งสถานศึกษา

2. งานสนับสนุนการสาธารณสุขมูลฐานและการพัฒนาชุมชน

2.1 ด้านสนับสนุนการสาธารณสุขมูลฐาน พัฒนาศักยภาพของประชาชน ให้สามารถดูแลสุขภาพตนเองและชุมชน โดยการสนับสนุนและดำเนินงานสาธารณสุข มูลฐาน ให้ครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบและสนับสนุนองค์กรชุมชนด้านทรัพยากร การนิเทศ งาน ตลอดจนให้ความรู้ในการแก้ไขปัญหา

2.2 ด้านพัฒนาชุมชน วินิจฉัยปัญหาชุมชน และประสานงานกับ 6 กระทรวงหลัก ดำเนินการตามแผนและควบคุมกำกับงานและประเมินผลความสำเร็จ ของงาน

3. งานบริหาร

3.1 ด้านบริหารงานทั่วไป จัดระบบงานสารบรรณ การเงิน การบัญชี การพัสดุและยานพาหนะ การซ่อมบำรุงอาคารสิ่งก่อสร้างและครุภัณฑ์

3.2 ด้านวางแผนและประเมินผล วางแผนปฏิบัติการ จัดทำรายงานประสานข้อมูลข่าวสารและระบาดวิทยา

3.3 ด้านประสานงานและประชาสัมพันธ์ ประสานงานกับหน่วยงาน 6 กระทรวงหลัก องค์กรท้องถิ่น ตลอดจนองค์กรเอกชน และเผยแพร่กิจกรรมของหน่วยงาน ให้เป็นที่แพร่หลายในทุกกระดับ

4. งานวิชาการ

ด้านการวิจัยเบื้องต้น ให้สามารถวิเคราะห์สภาพปัญหาของสถานบริการและสภาวะสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ตลอดจนร่วมโครงการวิจัยต่างๆ ในพื้นที่รับผิดชอบ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถานบริการระดับสถานีนามัยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

1. จำนวนสถานีนามัย สถานที่ตั้งและสภาพของสถานีนามัย

ตารางที่ 4.1 แสดงรายชื่อสถานีนามัย สถานที่ตั้ง และสภาพของสถานีนามัยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

ชื่อสถานที่บริการ	สถานที่ตั้งตำบล	วัน เดือน ปี ที่เปิดดำเนินการ	แบบแปลนอาคาร สอ. เลขที่	สภาพอาคารของสถานีนามัย			จำนวนเนื้อที่ของ สถานีนามัย (ไร่-งาน-ตร.ว.)
				ดี	ปานกลาง	ทรุดโทรม	
วัดใหญ่	วัดใหญ่	28 ธ.ค.28	3803 ส.	*			1-3-0
ทับตีเหล็ก	ทับตีเหล็ก	1 มี.ย.24	2763			*	4-2-0
ท่าระหัด	ท่าระหัด	1 ธ.ค.27	3803 ต.		*		1-0-0
ไผ่ขวาง	ไผ่ขวาง	2525	3803 ต.			*	0-2-0
โคกโคเต่า	โคกโคเต่า	2537	8170/36	*			2-0-0
รพ.พระธรรมปัญญาจารย์	โคกโคเต่า	-	-		*		-
คอนตาล	คอนตาล	2520	364 ส.		*		3-0-0
คอนมะสังข์	คอนมะสังข์	2518	364 ส.		*		0-3-0
พิหารแดง	พิหารแดง	1 ก.ย.23	2763 ต.			*	2-0-0
คอนกำยาน	คอนกำยาน	1 เม.ย.25	3803 ต.				2-2-0
คอนโพธิ์ทอง	คอนโพธิ์ทอง	9 พ.ค.15	364 ส.	*			2-0-0
บ้านโพธิ์	บ้านโพธิ์	9 พ.ค.14	364 ส.			*	1-0-0
สนามชัย	สนามชัย	2528	3803 ต.	*			2-3-0
โพธิ์พระยา	โพธิ์พระยา	12 พ.ค.05	บริจาค		*		0-3-0
สนามคสี	สนามคสี	2526	3803 ต.		*		2-2-50
สระแก้ว	สระแก้ว	2520	364 ส.		*		0-3-40
บ้านหนองปรือ	สระแก้ว	8 ส.ค.37	8170/36	*			5-0-0
ดิ่งชัน	ดิ่งชัน	2516	364 ส.	*			1-2-0
บ้านหัวอุต	ดิ่งชัน	2524	3803 ต.		*		10-2-0
บางกุ้ง	บางกุ้ง	9 ส.ค.25	3803 ต.		*		0-3-53
ศาลาขาว	ศาลาขาว	2520	2736 ต.		*		3-0-0
บ้านดินเบ็ด	ศาลาขาว	18 ก.ค.33	3803 ส.	*			2-2-0
สวนแดง	สวนแดง	2512	364 ส.			*	1-2-0
บ้านไม่ลูกนก	สวนแดง	8 พ.ค.37	8170/36	*			3-0-0

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

△ สถานีอนามัยทั่วไป

⊕ สถานีอนามัยทั่วไป
(มีโครงการบริการปฐมพยาบาล. ระบาดวิทยา)

○ สถานีอนามัยตำบลใหญ่

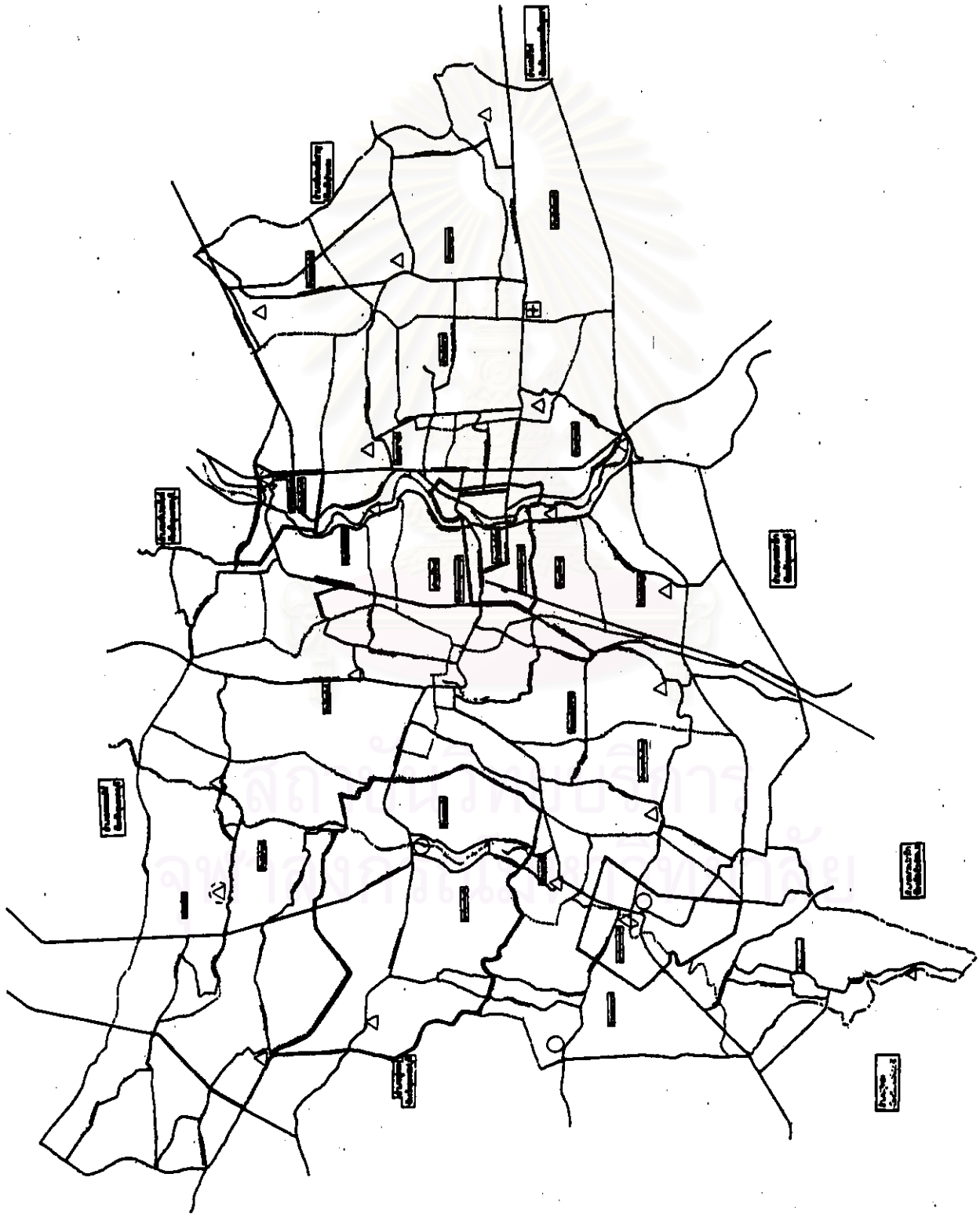
⊕ วิทยาลัย

น.ส.พ.

พื้นที่ของสถานีอนามัยในแผนที่แสดงด้วย
จุดตามรูป

แผนที่ 4.1

ขนาดพื้นที่
1 : 40000

2. รายชื่อสถานื่อนามัย จำนวนหมู่บ้านที่รับผิดชอบของสถานื่อนามัย และสถานบริการอื่น ๆ ที่อยู่ใกล้เคียงกับสถานื่อนามัย

ตารางที่ 4.2 แสดงสถานที่ตั้ง ระยะทางจาก สอ. ถึงสถานบริการใกล้เคียง และหมู่บ้านที่ สอ. รับผิดชอบ

ชื่อสถานบริการ	สถานที่ตั้ง			ระยะทางจาก สอ. ถึง				จำนวนหมู่บ้านรับผิดชอบ	รายละเอียดหมู่บ้านที่รับผิดชอบ
	ตำบล	หมู่ที่	ชื่อบ้าน	อำเภอ (กม.)	จังหวัด (กม.)	สถานบริการสาธารณสุขที่ใกล้ที่สุด			
						ระยะทาง (กม.)	ระบุชื่อ สอ./รพ.		
ร้วใหญ่	ร้วใหญ่	3	กุฎีทอง	3	3	3	รพท.เจ้าพระยาบรมราช	6	1-6
ทับตีเหล็ก	ทับตีเหล็ก	4	โพธิ์เขียว	8	9	6	สอ.ร้วใหญ่	5	1-5
ท่าระหัด	ท่าระหัด	2	โพธิ์คอย	6	6	4	สอ.ไม้ขวาง	5	1-5
ไม้ขวาง	ไม้ขวาง	3	ไม้ขวาง	5	5	3	รพ.พระธรรมฯ	5	1-5
โคกโคเค่า	โคกโคเค่า	3	สามหนอง	12	11	7	รพ.พระธรรมฯ	2	3,4
รพ.พระธรรมฯ	โคกโคเค่า	1	ดอนขุนราม	8	8	3	สอ.ไม้ขวาง	2	1,2
ดอนตาล	ดอนตาล	4	ไม้เกาะโพธิ์งาม	11	12	4	รพ.พระธรรมฯ	5	1-5
ดอนมะสังข์	ดอนมะสังข์	4	ร้วห้วยพรอด	17	18	4	สอ.ดอนตาล	5	1-5
พิหารแดง	พิหารแดง	5	พลูหลวง	7	8	5	สอ.โพธิ์พระยา	6	1-6
ดอนกำยาน	ดอนกำยาน	4	วังพระนอน	11	11	4	สอ.ดอนโพธิ์ทอง	8	1-8
ดอนโพธิ์ทอง	ดอนโพธิ์ทอง	1	ดอนโพธิ์ทอง	24	25	5	สอ.สวนแดง	5	1-5
บ้านโพธิ์	บ้านโพธิ์	1	โพธิ์ท่าทราย	15	16	5	สอ.ตลิ่งชัน	9	1-9
สนามชัย	สนามชัย	5	หนองกก	5	6	5	สอ.โพธิ์พระยา	8	1-6
โพธิ์พระยา	โพธิ์พระยา	3	โพธิ์พระยา	10	10	5	สอ.สนามชัย	7	1-7
สนามคลี	สนามคลี	4	สำนักตะฆ่า	28	27	7	สอ.บ้านหัวจุด	6	1-6
สระแก้ว	สระแก้ว	6	ท่าเสด็จ	14	16	7	สอ.ตลิ่งชัน	5	1,2,3,5,6
บ้านหนองปรือ	สระแก้ว	7	หนองปรือ	19	21	5	สอ.สระแก้ว	4	4,7,8,9
ตลิ่งชัน	ตลิ่งชัน	1	บ้านสามทอง	26	27	3	สอ.บ้านหัวจุด	3	1,2,6
บ้านหัวจุด	ตลิ่งชัน	5	บ้านหัวจุด	28	30	3	สอ.ตลิ่งชัน	4	3,4,5,7
บางกุ้ง	บางกุ้ง	1	มะขามเรียง	15	16	2	สอ.สวนแดง	4	1-4
ศาลาขาว	ศาลาขาว	1	หัวดอนฝ้าย	17	18	1	สอ.สวนแดง	5	1,2,6,7,8
บ้านดินเปิด	ศาลาขาว	5	ดินเปิด	22	23	3	สอ.ศาลาขาว	5	3,4,5,9,10
สวนแดง	สวนแดง	4	สวนแดง	18	18	1	สอ.ศาลาขาว	5	2,4,5,7,8
บ้านไผ่ลูกนก	สวนแดง	6	ไผ่ลูกนก	34	35	2	สอ.เจดีย์อุทอง	4	1,3,6,9

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุข อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

3. ประเภทของสถานีนามัยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

ตารางที่ 4.3 แสดงประเภทของสถานีนามัยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

สถานีนามัย	ตำบล	ประเภทของสถานีนามัย		สอ.ที่จะปรับปรุง เป็นขนาดใหญ่
		สอ.ขนาดใหญ่	สอ.ทั่วไป	
รั้วใหญ่	รั้วใหญ่		*	
ทับตีเหล็ก	ทับตีเหล็ก		*	
ท่าระหัด	ท่าระหัด		*	
ไผ่ขวาง	ไผ่ขวาง		*	
โคกโคเฒ่า	โคกโคเฒ่า		*	
รพ.พระธรรมฯ	โคกโคเฒ่า	*		
ดอนตาล	ดอนตาล		*	
ดอนมะสังข์	ดอนมะสังข์		*	
พิหารแดง	พิหารแดง		*	
ดอนกำยาน	ดอนกำยาน		*	
ดอนโพธิ์ทอง	ดอนโพธิ์ทอง		*	
บ้านโพธิ์	บ้านโพธิ์		*	
สนามชัย	สนามชัย		*	
โพธิ์พระยา	โพธิ์พระยา		*	*
สนามคลี	สนามคลี		*	
สระแก้ว	สระแก้ว	*		
บ้านหนองปรือ	สระแก้ว			
ดิ่งชัน	ดิ่งชัน		*	
บ้านหัวจุด	ดิ่งชัน		*	*
บางกุ่ม	บางกุ่ม		*	
ศาลาขาว	ศาลาขาว		*	
บ้านดินเป็ด	ศาลาขาว	*		
สวนแดง	สวนแดง	*		
บ้านไผ่ลูกนก	สวนแดง		*	

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

4. จำนวนบุคลากรที่ให้บริการของสถานีนามัย

ตารางที่ 4.4 แสดงจำนวนบุคลากรที่ให้บริการจำแนกตามสถานีนามัย

สถานีนามัย	ตำบล	บุคลากรผู้ให้บริการ (คน)					จำนวนบุคลากรรวม	สถานบริการที่มีแพทย์หมุนเวียน
		พนักงานนามัย	พยาบาลและผดุงครรภ์	พยาบาลวิชาชีพ	พยาบาลเทคนิค	ผู้ช่วยทันตแพทย์ 1		
ร้วใหญ่	ร้วใหญ่	1	1	-	1	3		
ทับตีเหล็ก	ทับตีเหล็ก	1	2	-	-	3		
ท่าระหัด	ท่าระหัด	1	2	1	-	4		
ไผ่ขวาง	ไผ่ขวาง	1	2	-	-	3	*	
โคกโคเฒ่า	โคกโคเฒ่า	2	1	-	-	3		
รพ.พระธรรมมา	โคกโคเฒ่า	1	3	1	ผู้ช่วยทันตแพทย์ 1	6	*	
ดอนตาล	ดอนตาล	-	3	-	-	3		
ดอนมะสังข์	ดอนมะสังข์	1	2	-	-	3		
พิหารแดง	พิหารแดง	2	2	-	-	4	*	
ดอนก่ายาน	ดอนก่ายาน	2	1	-	-	3	*	
ดอนโพธิ์ทอง	ดอนโพธิ์ทอง	1	2	-	-	3	*	
บ้านโพธิ์	บ้านโพธิ์	1	2	-	-	3		
สนามชัย	สนามชัย	1	3	-	-	4		
โพธิ์พระยา	โพธิ์พระยา	1	3	-	-	4		
สนามคลี	สนามคลี	2	1	-	-	3		
สระแก้ว	สระแก้ว	-	3	-	-	3		
บ้านหนองปรือ	สระแก้ว	1	1	-	-	2		
ดลิ่งชัน	ดลิ่งชัน	1	2	-	-	3		
บ้านหัวอูด	ดลิ่งชัน	1	2	-	-	3		
บางกุ้ง	บางกุ้ง	1	1	-	-	2		
ศาลาขาว	ศาลาขาว	1	1	-	1	3		
บ้านตีนเป็ด	ศาลาขาว	1	2	-	-	3		
สวนแดง	สวนแดง	2	1	-	-	3	*	
บ้านไผ่ลูกนก	สวนแดง	1	1	-	-	2		

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขอำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี

จากตารางที่ 4.1 ถึงตารางที่ 4.4 ที่ได้เสนอมาข้างต้น เป็นสภาพการให้บริการของสถานอนามัยในเขต อ.เมืองสุพรรณบุรีในปัจจุบัน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงจำนวนของสถานอนามัยรวมทั้ง 24 แห่ง ที่ตั้งอยู่ในตำบลต่างๆ ในเขต อ.เมือง รวมถึงจำนวนบุคลากรผู้ให้บริการ ประเภทของสถานอนามัยและขอบเขตรับผิดชอบของสถานอนามัยแต่ละแห่ง ในส่วนของการจัดประเภทของสถานอนามัยนั้น สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรีได้ใช้หลักเกณฑ์ในการจัดแบ่งดังนี้คือ

1. สถานอนามัยขนาดใหญ่ คือ สถานอนามัยที่มีขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร 220 ตารางเมตร และสถานอนามัยขนาดใหญ่ควรตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีประชากรในเขตรับผิดชอบจำนวน 5,000 คนขึ้นไป
2. สถานอนามัยทั่วไป คือ สถานอนามัยที่มีขนาดพื้นที่ใช้สอยภายในอาคารรวม 150 ตารางเมตร

สำหรับการปฏิบัติงานของสถานอนามัยในเขต อ.เมืองสุพรรณบุรี ก็ได้ยึดถือตามกรอบของกระทรวงสาธารณสุข ทั้งนี้จะพบว่าในสถานอนามัยบางแห่งได้จัดให้มีบริการแพทย์หมุนเวียน โดยเป็นแพทย์จากโรงพยาบาลที่จะมาให้บริการที่สถานอนามัยเพียงสัปดาห์ละ 1 วัน หมุนเวียนไปตามสถานอนามัยต่างๆ ที่ได้กำหนดให้มีแพทย์หมุนเวียนในการให้บริการด้วย บริการแพทย์หมุนเวียนดังกล่าวนี้เป็นบริการที่สถานอนามัยสามารถเสนอขอแพทย์หมุนเวียนให้บริการได้ตามความต้องการของสถานอนามัยนั้นๆ อย่างไรก็ตามมีข้อที่น่าสังเกตอีกประการคือ รพ.พระธรรมปัญญาจารย์ที่เป็นโรงพยาบาลสาขา แต่ถูกจัดอยู่ในประเภทของสถานอนามัยขนาดใหญ่ในที่นี้ เนื่องจากตามกรอบของกระทรวงสาธารณสุขนั้น ไม่มีการกำหนดในเรื่องของโรงพยาบาลสาขาไว้ ซึ่งเมื่อพิจารณาในเรื่องกรอบอัตรากำลังบุคลากร พบว่ากรอบอัตรากำลังของโรงพยาบาลสาขาที่มินั้นเท่ากับกรอบอัตรากำลังของสถานอนามัยที่ได้มีการกำหนดไว้ ดังนั้น ทางสาธารณสุขจังหวัดสุพรรณบุรีจึงได้จัดให้ รพ.สาขาพระธรรมปัญญาจารย์เป็นสถานอนามัยขนาดใหญ่ แต่จะแตกต่างกันอยู่บ้างตรงที่การบริหารงานของ รพ.พระธรรมปัญญาจารย์ จะเป็นแบบโรงพยาบาลสาขา คือ การบริหารงานและงบประมาณที่ รพ.สาขาได้รับจะเป็นอิสระ งบประมาณที่ได้ส่วนหนึ่งจะถูกจัดลงที่โรงพยาบาลสาขาโดยตรง โดยไม่ต้องขึ้นกับสถานอนามัย

สำหรับการจัดบริการของ รพ.พระธรรมปัญญาจารย์นั้น จะแตกต่างจากสถานอนามัยอื่นๆ ในเขต อ.เมือง คือ รพ.พระธรรมปัญญาจารย์จะจัดให้มีแพทย์จากโรงพยาบาลมาให้บริการรักษาพยาบาลเฉพาะช่วงเช้าของทุกวัน และจะมีคลินิกทันตกรรม แต่ในปัจจุบัน

แพทย์ที่มาให้บริการจะมาเพียงสัปดาห์ละ 3 วันเท่านั้น เนื่องจากขาดแคลนแพทย์ ซึ่งนับได้ว่าเป็นปัญหาสำคัญประการหนึ่งในการให้บริการสาธารณสุขในปัจจุบันของ อ.เมืองสุพรรณบุรี

กล่าวโดยสรุปแล้ว ในเขตพื้นที่ อ.เมืองสุพรรณบุรี มีสถานบริการระดับล่างคือสถานอนามัยจำนวน 24 แห่ง รับผิดชอบและให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่ตำบลต่างๆ ในเขต อ.เมือง ตามหลักเกณฑ์ของกระทรวงสาธารณสุขที่กำหนดให้ทุกตำบลมีสถานอนามัยอย่างน้อย 1 แห่ง รับผิดชอบประชากรในตำบลนั้นๆ ซึ่งในเขต อ.เมืองสุพรรณบุรี ซึ่งประกอบด้วยตำบล 19 ตำบล พบว่ามี 14 ตำบลที่มีสถานอนามัยตำบลละ 1 แห่ง ที่เหลืออีก 5 ตำบล คือ ตำบลโคกโคเฒ่า สระแก้ว ตลิ่งชัน ศาลาขาว และสวนแตง ซึ่งมีสถานอนามัยให้บริการประชาชนในพื้นที่จำนวนตำบลละ 2 แห่ง เขตรับผิดชอบของสถานอนามัยแต่ละแห่งแสดงในแผนที่ต่อไปนี้

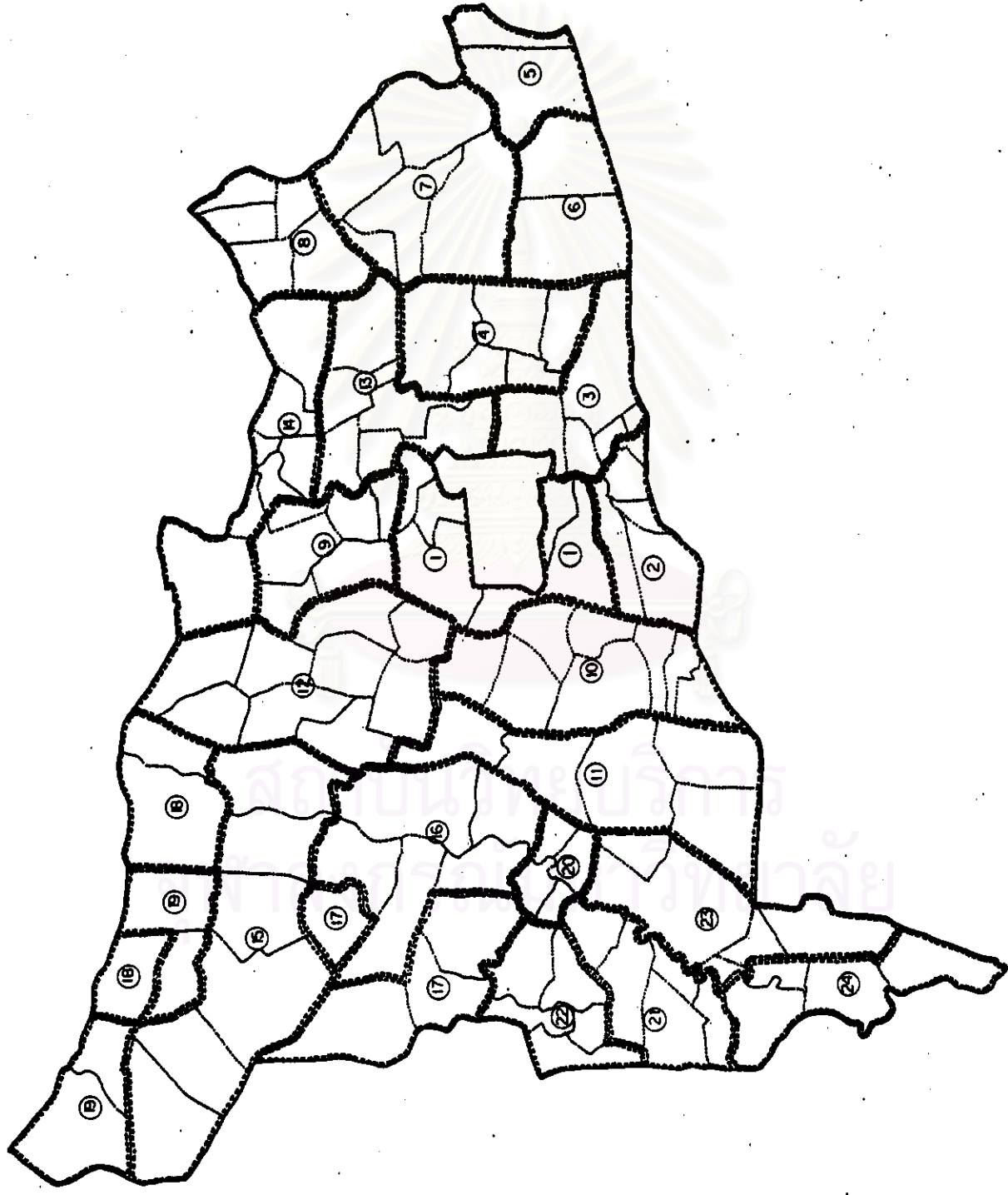

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

----- เขตปริมณฑลของเขต.

พื้นที่ปริมณฑลปริมณฑลของเขต.

1. ไร่ใหญ่
2. ไร่กลาง
3. ไร่เล็ก
4. ไร่สวน
5. ไร่สวน
6. ไร่สวน
7. ไร่สวน
8. ไร่สวน
9. ไร่สวน
10. ไร่สวน
11. ไร่สวน
12. ไร่สวน
13. ไร่สวน
14. ไร่สวน
15. ไร่สวน
16. ไร่สวน
17. ไร่สวน
18. ไร่สวน
19. ไร่สวน
20. ไร่สวน
21. ไร่สวน
22. ไร่สวน
23. ไร่สวน
24. ไร่สวน

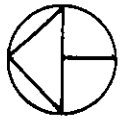
ม.๕๖๓

กรมการขนส่งทางบก
กรมการขนส่งทางบก

แผนที่ 4.2

มาตราส่วน

1 : 140000

**การดำเนินการให้บริการสาธารณสุขของสถานอนามัยกับการไปใช้บริการ
ของประชาชนในเขต อ.เมืองสุพรรณบุรี**

การศึกษาเรื่องการดำเนินการให้บริการสาธารณสุขของสถานอนามัยในปัจจุบัน
ของสถานอนามัยในเขตอำเภอเมือง จะศึกษาจากบัญชีรายชื่อผู้รับบริการของสถานอนามัย
(แบบ รบ.1 ก.01) ในการศึกษาจะรวบรวมข้อมูลของผู้มาใช้บริการทุกคนในช่วงเวลา 1 ปี
ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2537 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2537 ซึ่งในแบบ รบ.1 ก.01 มีราย
ละเอียดของผู้ใช้บริการประกอบด้วย ชื่อ อายุ เพศ ที่อยู่ ประเภทผู้ป่วย อาการป่วยและการ
วินิจฉัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. จำนวนผู้มาใช้บริการของสถานอนามัย ซึ่งหมายถึงจำนวนผู้ป่วยนอกที่มารับ
การรักษาในสำนักงานของสถานอนามัย ในส่วนของงานรักษาพยาบาล ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.5 แสดงจำนวนผู้ใช้บริการสถานีนามัยแต่ละแห่งในเขต อ.เมืองสุพรรณบุรี

รายชื่อสถานีนามัย	จำนวนผู้ใช้บริการสถานีนามัย		
	จำนวนคน	จำนวนครั้ง	จำนวนครั้งเฉลี่ยของ ผู้ใช้บริการต่อ 1 คน
รั้วใหญ่	1,436	3,002	20.9
ทับตีเหล็ก	663	1,293	1.95
ท่าระหัด	2,142	2,892	1.35
ไผ่ขวาง	1,369	4,613	3.37
โคกโคเต่า	708	1,324	1.87
รพ.พระธรรมฯ	3,224	6,867	2.13
ดอนตาล	807	2,059	2.55
ดอนมะสังข์	941	1,844	1.96
พิหารแดง	1,099	3,452	3.14
ดอนกำยาน	937	2,230	2.38
ดอนโพธิ์ทอง	949	2,677	2.82
บ้านโพธิ์	1,406	2,797	1.99
สนามชัย	822	1,250	1.52
โพธิ์พระยา	1,148	2,078	1.81
สนามคลี	1,191	2,679	2.25
สระแก้ว	2,230	6,444	2.89
บ้านหนองปรือ	2,089	3,718	1.78
ดิ่งชัน	591	1,306	2.21
บ้านหัวอุด	823	1,745	2.12
บางกุ้ง	1,161	3,065	2.64
ศาลาขาว	583	1,306	2.24
บ้านดินเปิด	1,754	5,192	2.96
สวนแดง	996	1,603	1.61
บ้านไผ่ลูกนก	640	1,190	1.86
รวม	29,709	66,626	2.24

ที่มา : จากการศึกษา

จากตารางที่ 4-5 แสดงถึงจำนวนผู้ใช้บริการสถานีนามัยและในที่นี้จะให้ความสำคัญกับจำนวนครั้งในการไปใช้บริการสถานีนามัยของผู้ที่ไปใช้บริการ เพราะถือว่าเป็นปริมาณการใช้บริการที่แท้จริง จากตารางแสดงจำนวนการไปใช้บริการพบว่า รพ.พระธรรมฯ มีจำนวนครั้งของผู้มาใช้บริการมากเป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ สอ.สระแก้ว และ สอ.บ้านดินเปิด ตามลำดับ ส่วนสถานีนามัยที่มีจำนวนครั้งของผู้ไปใช้บริการน้อยที่สุดคือ

สอ.บ้านไผ่ลูกนก สำหรับสถานีนามัยที่มีจำนวนครั้งของผู้ไปใช้บริการมากที่สุดใน 3 อันดับแรกจากการศึกษาพบว่า สถานีนามัย 3 แห่งดังกล่าว ถูกจัดอยู่ในประเภทของสถานีนามัยขนาดใหญ่ทั้ง 3 แห่ง

2. ลักษณะทางประชากรของผู้มาใช้บริการสถานีนามัย

2.1 เพศ

ตารางที่ 4.6 แสดงจำนวนผู้มาใช้บริการสถานีนามัย จำแนกตามเพศของผู้ใช้บริการ

รายชื่อสถานีนามัย	ผู้มาใช้บริการสถานีนามัย				ร้อยละรวม
	เพศชาย		เพศหญิง		
	จำนวน(ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน(ครั้ง)	ร้อยละ	
รั้วใหญ่	1,452	48.37	1,550	51.63	100.00
ทับตีเหล็ก	395	30.55	898	69.45	100.00
ท่าระหัด	1,192	41.22	1,700	58.78	100.00
ไผ่ขวาง	1,903	41.25	2,710	58.75	100.00
โคกโคเฒ่า	595	44.94	729	55.06	100.00
รพ.พระธรรมฯ	2,932	42.70	3,935	57.30	100.00
ดอนตาล	659	32.01	1,400	67.99	100.00
ดอนมะสังข์	870	47.18	974	52.82	100.00
พิหารแดง	1,274	36.91	2,178	63.09	100.00
ดอนกำยาน	963	43.18	1,267	56.82	100.00
ดอนโพธิ์ทอง	1,187	44.34	1,490	55.66	100.00
บ้านโพธิ์	1,035	37.00	1,762	63.00	100.00
สนามชัย	653	52.24	597	47.76	100.00
โพธิ์พระยา	974	46.87	1,104	53.13	100.00
สนามคลี	1,062	39.64	1,617	60.36	100.00
สระแก้ว	2,807	43.56	3,637	56.44	100.00
บ้านหนองปรือ	1,479	39.78	2,239	60.22	100.00
ดิ่งชัน	684	52.37	622	47.63	100.00
บ้านหัวอูด	785	44.99	960	55.01	100.00
บางกุ่ม	1,163	37.94	1,902	62.06	100.00
ศาลาขาว	520	39.82	786	60.18	100.00
บ้านดินเป็ด	2,002	38.56	3,190	61.44	100.00
สวนแดง	644	40.20	959	59.80	100.00
บ้านไผ่ลูกนก	423	35.55	767	64.45	100.00
รวม	27,653	41.50	38,973	58.50	100.00

ที่มา : จากการศึกษา

2.2 อายุ

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนผู้มาใช้บริการสถานีนามัย จำแนกตามอายุของผู้ใช้บริการ

รายชื่อสถานีนามัย	ช่วงอายุของผู้ใช้บริการสถานีนามัย						ร้อยละรวม
	0-14 ปี		15-59 ปี		60+ ปี		
	จำนวน(ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน(ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน(ครั้ง)	ร้อยละ	
ไร่ใหญ่	1,087	36.21	1,245	41.47	670	22.32	100.00
ทับตีเหล็ก	377	29.16	637	49.26	279	21.58	100.00
ท่าระหัด	774	26.76	1,649	57.02	469	16.22	100.00
ไผ่ขวาง	1,843	39.95	1,832	39.71	938	20.33	100.00
โคกโคเต่า	543	41.01	450	33.99	331	25.00	100.00
รพ.พระธรรมา	698	10.16	3,766	54.84	2,403	34.99	100.00
ดอนตาล	856	41.57	935	45.41	268	13.02	100.00
ดอนมะสังข์	639	34.65	806	43.71	399	21.64	100.00
พิหารแดง	835	24.19	1,809	52.40	808	23.41	100.00
คอนกำยาน	350	15.89	1,146	51.39	734	32.91	100.00
ดอนโพธิ์ทอง	1,400	52.30	598	22.34	679	25.36	100.00
บ้านโพธิ์	896	32.03	944	33.75	957	34.22	100.00
สนามชัย	477	38.16	432	34.56	341	27.28	100.00
โพธิ์พระยา	373	17.95	1,427	68.67	278	13.38	100.00
สนามคลี	1,044	38.97	1,081	39.60	574	21.43	100.00
สระแก้ว	1,998	31.01	3,233	50.17	1,213	18.82	100.00
บ้านหนองปรือ	1,180	31.74	2,053	55.22	485	13.04	100.00
ดิ่งชัน	391	29.94	615	47.09	295	22.59	100.00
บ้านหัวตุต	554	31.75	875	50.14	315	18.05	100.00
บางกุ้ง	1,094	35.89	1,081	35.27	890	29.04	100.00
ศาลาขาว	169	12.94	689	52.76	448	34.30	100.00
บ้านดินเป็ด	1,310	25.23	2,665	51.33	1,217	23.44	100.00
สวนแดง	298	18.60	804	50.16	501	31.24	100.00
บ้านไผ่ลูกนก	170	14.28	608	51.10	412	34.62	100.00
รวม	19,356	29.06	31,360	47.07	15,904	23.87	100.00

ที่มา : จากการศึกษา

จากตารางที่ 4.6 และ 4.7 แสดงให้เห็นถึงลักษณะทางประชากรของผู้มาใช้บริการสถานีนามัยในเรื่องเพศของผู้ใช้บริการพบว่า ส่วนใหญ่สถานีนามัยแต่ละแห่งจะมีผู้มาใช้บริการเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ยกเว้นสถานีนามัยตำบลสนามชัยและดิ่งชันที่มีผู้ใช้บริการในสัดส่วนที่เพศชายมากกว่าเพศหญิง ส่วนอายุของผู้มาใช้บริการสถานีนามัย พบว่าส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 15-59 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มอายุส่วนใหญ่ของประชากรใน

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนผู้มาใช้บริการ จำแนกตามกลุ่มโรคของการป่วยของผู้ใช้บริการสถานอนามัย

รายชื่อสถานอนามัย	กลุ่มโรคของการป่วย													ร้อยละรวม	
	โรคติดเชื้อและปรสิต	ระบบประสาทและอวัยวะสัมผัส	โรคระบบไหลเวียนเลือด	โรคระบบหายใจ	โรคระบบย่อยอาหาร	โรคระบบอวัยวะสืบพันธุ์	โรคผิวหนังและเนื้อใต้ผิวหนัง	โรคระบบเนื้องอก	โรคระบบหลอดเลือดและเนื้องอก	อาการและภาวะที่กำเริบไม่ชัดเจน	อุบัติเหตุและการพว-เพท	ภาวะแทรกซ้อน	จิตเวช		ส่งต่อโรงพยาบาล
วัดใหญ่	33 (1.10)	94 (3.13)	23 (0.77)	1,137 (37.87)	198 (6.60)	23 (0.77)	264 (8.79)	99 (3.30)	855 (28.48)	237 (7.89)	-	-	19 (0.63)	20 (0.67)	100.00
ทับตีเหล็ก	20 (1.31)	22 (1.70)	5 (0.39)	467 (36.12)	138 (10.52)	17 (1.31)	155 (11.99)	51 (3.94)	348 (26.91)	72 (5.57)	-	-	-	-	100.00
ท่าระหัด	50 (1.73)	43 (1.49)	63 (2.18)	991 (34.27)	247 (8.54)	14 (0.48)	267 (9.23)	98 (3.39)	381 (13.17)	314 (10.86)	2	9	9 (0.31)	414 (14.32)	100.00
ไผ่ขวาง	75 (1.63)	101 (2.19)	85 (1.84)	1,845 (40.00)	248 (5.38)	34 (0.74)	504 (10.93)	369 (8.00)	1,051 (22.78)	300 (6.50)	-	-	-	-	100.00
โคกโคเต่า	43 (3.25)	35 (2.64)	5 (0.38)	446 (33.69)	81 (6.12)	15 (1.13)	136 (10.27)	84 (6.34)	399 (30.14)	53 (4.00)	-	17	17 (1.28)	11 (0.83)	100.00
รพ.พระธรรมา	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
คอนตาด	44 (2.14)	48 (2.33)	80 (3.89)	721 (35.02)	109 (5.29)	5 (0.24)	177 (8.60)	163 (7.92)	387 (18.80)	116 (5.63)	3	204	204 (9.91)	2 (0.10)	100.00
คอนมะสังข์	33 (1.79)	51 (2.77)	17 (0.92)	733 (39.75)	147 (7.97)	12 (0.65)	222 (12.04)	84 (4.56)	388 (21.04)	151 (8.19)	2	5	5 (0.27)	-	100.00
พิหารแดง	117 (5.13)	49 (1.42)	329 (9.53)	1,044 (30.24)	279 (8.08)	29 (0.84)	222 (6.43)	230 (6.66)	777 (22.51)	275 (7.97)	-	41	41 (1.19)	-	100.00
คอนกำยาน	36 (1.61)	24 (1.08)	148 (6.64)	597 (26.67)	150 (6.73)	20 (0.90)	225 (10.09)	121 (5.43)	733 (32.87)	142 (6.37)	-	34	34 (1.52)	-	100.00

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายชื่อสถานอนามัย	กลุ่มโรคของกาฬโรค												ร้อยละรวม	
	โรคติดเชื้อและปรสิต	ระบบประสาทและอวัยวะสัมผัส	โรกระบบไหลเวียนเลือด	โรกระบบหายใจ	โรกระบบย่อยอาหาร	โรกระบบอวัยวะสืบพันธุ์ร่วมปีสภาวะ	โรคผิวหนังและเนื้อใต้ผิวหนัง	โรคร่วมเนื้องอกผิวหนังและเนื้อเยื่อเสริม	อาการและภาวะที่กำหนัดไม่ชัดเจน	อุบัติเหตุนอกพื้นที่และการดูแล-เหตุ	ภาวะแทรกซ้อนในการตั้งครุภักการคลอดและระยะอยู่ไฟ	ฉีดวัคซีนชื่อยา		ส่งต่อโรงพยาบาล
ดอนโพธิ์ทอง (ร้อยละ)	102 (3.81)	71 (2.65)	74 (2.76)	1,044 (39.00)	145 (5.42)	11 (0.41)	193 (7.21)	54 (2.02)	747 (27.90)	213 (7.96)	4 (0.15)	19 (0.71)	-	100.00
บ้านโพธิ์ (ร้อยละ)	67 (2.40)	34 (1.22)	75 (2.68)	932 (33.32)	192 (6.86)	28 (1.00)	153 (5.47)	230 (8.22)	830 (29.67)	170 (6.08)	1 (0.04)	85 (3.04)	1 (0.04)	100.00
สนามชัย (ร้อยละ)	39 (3.12)	54 (4.32)	28 (2.24)	394 (31.52)	100 (8.00)	17 (1.36)	131 (10.48)	81 (6.48)	258 (20.64)	143 (11.44)	-	5 (0.40)	-	100.00
โพธิ์พระยา (ร้อยละ)	32 (1.54)	28 (1.35)	151 (7.27)	659 (31.71)	180 (8.66)	21 (1.01)	138 (6.64)	106 (5.10)	320 (15.40)	380 (18.29)	4 (0.19)	50 (2.41)	10 (0.48)	100.00
สนามคลี (ร้อยละ)	12 (0.45)	93 (3.47)	68 (2.54)	1,131 (42.22)	257 (9.59)	20 (0.75)	143 (5.34)	166 (6.20)	550 (20.53)	234 (8.73)	1 (0.04)	2 (0.07)	2 (0.07)	100.00
สระแก้ว (ร้อยละ)	89 (1.38)	174 (2.70)	209 (3.24)	1,864 (28.93)	535 (8.30)	87 (1.35)	564 (8.75)	301 (4.67)	1,664 (25.82)	714 (11.08)	8 (0.12)	217 (3.37)	18 (0.28)	100.00
บ้านหนองเรือ (ร้อยละ)	33 (0.89)	119 (3.20)	77 (2.07)	1,367 (36.77)	396 (10.65)	33 (0.89)	253 (6.80)	247 (6.64)	650 (17.48)	498 (13.39)	1 (0.03)	40 (1.08)	4 (0.11)	100.00
ตลิ่งชัน (ร้อยละ)	47 (3.60)	30 (2.30)	23 (1.76)	452 (34.61)	68 (5.21)	19 (1.45)	59 (4.52)	85 (6.51)	316 (24.20)	204 (15.62)	-	2 (0.15)	-	100.00
บ้านหัวตุ๊ด (ร้อยละ)	33 (1.89)	71 (4.07)	21 (1.20)	582 (33.35)	139 (7.97)	42 (2.41)	123 (7.05)	174 (9.97)	354 (20.29)	207 (11.86)	-	-	-	100.00
บางกุ้ง (ร้อยละ)	115 (3.75)	37 (1.21)	225 (7.34)	1,310 (42.74)	240 (7.83)	17 (0.55)	172 (5.61)	123 (4.01)	692 (22.58)	82 (2.68)	1 (0.03)	49 (1.60)	1 (0.03)	100.00
ศาลาขาว (ร้อยละ)	8 (0.61)	20 (1.53)	18 (1.38)	443 (33.92)	117 (8.96)	4 (0.31)	97 (7.43)	121 (9.26)	413 (31.62)	64 (4.90)	2 (0.15)	-	-	100.00

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายชื่อสถานอนามัย	กลุ่มโรคของการป่วย													ร้อยละรวม
	โรคติดเชื้อและปรสิต	ระบบประสาทและอวัยวะสัมผัส	โรควิณโพลีอไมเอลิต	โรควิณหัวใจ	โรควิณย่อยอาหาร	โรควิณอวัยวะสืบพันธุ์ร่วมปัสสาวะ	โรควิณผิวหนังและเนื้อใต้ผิวหนัง	โรควิณเนื้องอกลำรวมและเนื้องอกเสริม	อาการและภาวะที่ก่อกวนไม่ชัดเจน	อุบัติเหตุการถูกพิษและทลลา-เหตุ	ภาวะแทรกซ้อนในการตั้งครรภ์และการคลอดและระยะอยู่ไฟ	จิตเวชซึมเศร้า	ส่งต่อโรงพยาบาล	
บ้านต้นเป็ด (ร้อยละ)	116 (2.23)	154 (2.97)	84 (1.62)	1,802 (34.71)	519 (10.00)	71 (1.37)	336 (6.47)	318 (6.12)	1,304 (25.12)	479 (9.23)	-	8 (0.15)	2 (0.04)	100.00
สวนแดง (ร้อยละ)	36 (2.25)	65 (4.05)	40 (2.50)	623 (38.86)	126 (7.86)	12 (0.75)	77 (4.80)	83 (5.18)	398 (24.83)	143 (8.92)	-	-	-	100.00
บ้านไผ่ลูกนก (ร้อยละ)	33 (2.77)	41 (3.45)	32 (2.69)	438 (36.81)	118 (9.92)	20 (1.68)	64 (5.38)	59 (4.96)	271 (22.77)	102 (8.57)	-	12 (1.01)	-	100.00
รวม	1,273 (2.13)	1,458 (2.44)	1,880 (3.15)	21,022 (35.18)	4,727 (7.91)	571 (0.96)	4,675 (7.82)	3,447 (5.77)	14,086 (23.87)	5,293 (8.86)	29 (0.03)	818 (1.37)	485 (0.81)	100.00

ที่มา : จากการศึกษา

หมายเหตุ : การจัดบริการของ รพ.พระธรรมฯ แยกต่างจากสถานอนามัยอื่น คำนึงถึงกลุ่มแยกในตารางที่ 4.10

เขตอำเภอเมือง ยกเว้นที่สถานีนามัยตำบลโคกโคเฒ่า ดอนโพธิ์ทองและสนามชัยที่ผู้ใช้บริการส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 0-14 ปี

3. กลุ่มโรคของการป่วยของผู้ที่มาใช้บริการสถานีนามัย

จากตารางที่ 4.8 แสดงให้เห็นว่าผู้มาใช้บริการรักษาพยาบาลที่สถานีนามัยโดยรวมแล้วส่วนใหญ่จะมีอาการป่วยในกลุ่มของโรคระบบหายใจ (ร้อยละ 35.18) ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียด อาการป่วยของกลุ่มโรคนี้มีลักษณะ เช่น ไข้หวัด ไอ เจ็บคอ ทอนซิลอักเสบ เป็นต้น ซึ่งนับว่าเป็นกลุ่มโรคที่อาการป่วยไม่รุนแรง สำหรับกลุ่มโรคของอาการป่วยของผู้ใช้บริการสถานีนามัยที่มีเป็นอันดับสองคือ อาการและภาวะที่กำหนดไม่ชัดเจน (ร้อยละ 23.57) และอันดับสามคือ อุบัติเหตุ การถูกพิษและพลวเหตุ (ร้อยละ 8.86) ในกลุ่มของอาการและภาวะที่กำหนดไม่ชัดเจน มีลักษณะอาการ เช่น อ่อนเพลีย มึนงง ปวดหัว หน้ามืด วิงเวียน ใจสั่น กินไม่ได้นอนไม่หลับ และลักษณะอาการในกลุ่มโรคของการป่วยประเภทอุบัติเหตุ การถูกพิษและพลวเหตุ เช่น รถล้ม สุนัขกัด งูกัด เป็นแผล ซึ่งสาเหตุของการป่วยในกลุ่มนี้จากการสังเกตพบว่าส่วนใหญ่จะเกิดจากการทำงาน เช่น เคียวบาด มีดบาด แพ้ยาฆ่าแมลง เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาวิเคราะห์รายตำบล จะพบว่า แต่ละตำบลจะมีสัดส่วนกลุ่มโรคของการป่วยที่แตกต่างกันไป ดังนั้น ในการจัดบริการของสถานีนามัยแต่ละแห่ง ควรจะคำนึงถึงกลุ่มโรคของการป่วยของผู้มาใช้บริการ เพื่อจัดเตรียมบริการได้ถูกต้องตรงตามความต้องการในการใช้บริการของประชาชนของสถานีนามัยแต่ละแห่ง

4. ประเภทผู้ป่วยตามการจัดบริการของสถานีนามัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประเภทผู้ป่วย ตามหลักเกณฑ์ทางสาธารณสุขแบ่งประเภทผู้ป่วยเป็น 10 ประเภท ดังนี้

0-5 ปี หมายถึง ผู้ป่วยเด็กตั้งแต่แรกคลอดจนถึงอายุ 5 ปี ทั้งหมดที่มารับบริการ

6-12 ปี หมายถึง ผู้ป่วยเด็กที่มีอายุตั้งแต่ 6 ปีจนถึง 12 ปี ทั้งหมดที่มารับบริการ

ผู้สูงอายุ หมายถึง ผู้ป่วยที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไปทุกคน ที่ได้รับบริการรักษาพยาบาลโดยไม่ต้องจ่ายค่ารักษาพยาบาล หรือยินดีจ่ายบางส่วน หรือยินดีจ่ายค่ารักษาพยาบาลเองทั้งหมด

ผู้พิการ/ทุพพลภาพ หมายถึง ผู้พิการทางสายตา การได้ยิน การพูดและภาษา การเคลื่อนไหวของมือ แขนขาและลำตัว ทางสติปัญญา จิตใจและลักษณะภายนอก

ประเภท ก. หมายถึง เป็นผู้รับบริการซึ่งได้รับบัตรสงเคราะห์ประชาชนผู้มีรายได้น้อยเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลจากทางราชการแล้ว ยกเว้นผู้สูงอายุ

ประเภท ข. หมายถึง เป็นผู้รับบริการซึ่งไม่อยู่ในประเภท ก. และหัวหน้าสถานพยาบาลเห็นว่าเป็นคนโสดมีรายได้อันไม่เกินเดือนละ 1,500 บาท หรือเป็นบุคคลในครอบครัวที่มีรายได้อันไม่เกินเดือนละ 2,000 บาท ยกเว้นผู้สูงอายุ

ประเภท ค. หมายถึง เป็นผู้ได้รับสิทธิลดหย่อนค่าตรวจรักษาตามระเบียบกระทรวงสาธารณสุข ด้านการช่วยเหลือในการรักษาพยาบาล พ.ศ. 2525 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2527 และ พ.ศ. 2528 ยกเว้นผู้สูงอายุ

ประกันสุขภาพ หมายถึง ผู้ป่วยที่มีชื่อในบัตรสุขภาพมารับบริการรักษาพยาบาล โดยใช้บัตรสุขภาพตามเงื่อนไขของโครงการบัตรสุขภาพ

ประกันสังคม หมายถึง ผู้ป่วยที่เป็นลูกจ้างในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 10 คนขึ้นไปมารับบริการรักษาพยาบาล โดยใช้บัตรประกันสังคมตามเงื่อนไข ซึ่งออกให้โดยสำนักงานประกันสังคม

ประกันภัยบุคคลที่ 3 หมายถึง ผู้ที่ประสบอุบัติเหตุจากรถไม่ว่าจะเป็นผู้ขับขี่ผู้โดยสารหรือผู้เดินถนน หรือแม้แต่คนที่อยู่ในบ้านที่ได้รับอันตรายเนื่องจากจากรถ มารับบริการรักษาพยาบาลที่สถานพยาบาลตามเงื่อนไขพระราชบัญญัติคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ พ.ศ. 2535

ตารางที่ 4.9 แสดงจำนวนผู้มาใช้บริการอำนวยความสะดวกประเภทผู้ปกครองบริการของสถานีอนามัย

ประเภทผู้ปกครองบริการของสถานีอนามัย

รายชื่อสถานีอนามัย	0-5 ปี		6-12 ปี		ผู้สูงอายุ		ผู้พิการ/ทุพพลภาพ		ประเภท ก		ประเภท ข		ประเภท ค		ประกันสุขภาพ		ประกันสังคม		ประกันสุขภาพที่ 3		ร้อยละรวม
	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	จำนวน (ครั้ง)	ร้อยละ	
วังไผ่	622	20.72	465	15.49	670	22.32	4	0.13	378	12.59	42	1.40	274	9.13	547	18.22	-	-	-	-	100.00
ทับเตหลัก	164	12.68	213	16.47	279	21.58	4	0.31	259	20.03	21	1.62	156	20.06	196	15.16	1	0.08	-	-	100.00
ท่าระบัด	458	15.84	316	10.93	469	16.22	16	0.55	125	4.32	477	16.49	134	4.63	889	30.74	3	0.10	5	0.17	100.00
โหลขวาง	1,077	23.35	766	16.61	938	20.33	2	0.04	132	2.86	262	5.68	299	5.61	1,157	25.08	20	0.43	-	-	100.00
โกลโคเต่า	233	17.60	310	23.41	331	25	-	-	111	8.38	106	8.01	49	3.70	184	13.90	-	-	-	-	100.00
รพ.พระธรรมฯ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
คอนคา	388	16.42	518	25.16	268	13.02	17	0.83	117	5.68	31	1.51	147	7.14	622	30.21	1	0.05	-	-	100.00
คอนมะสังข์	416	22.56	223	12.09	399	21.64	2	0.11	70	3.80	67	3.63	132	7.16	535	29.01	-	-	-	-	100.00
พิทามคง	582	16.86	253	7.33	808	23.41	-	-	599	17.35	362	10.49	47	1.36	788	22.83	13	0.38	-	-	100.00
คอนก้อชน	195	8.74	155	6.95	734	32.91	20	0.90	113	5.07	299	13.41	99	4.44	453	20.31	-	-	162	7.26	100.00
คอนโพธิ์ทอง	823	30.74	577	21.55	679	25.36	19	0.71	60	2.24	146	5.45	108	4.03	262	9.79	3	0.11	-	-	100.00
บ้านโพธิ์	444	15.87	452	16.16	957	34.22	4	0.14	60	2.15	163	5.83	176	6.29	333	11.91	146	5.22	62	2.22	100.00
สามชัย	353	28.24	124	9.92	341	27.28	-	-	46	3.68	132	10.56	140	11.20	111	8.88	3	0.24	-	-	100.00
โพธิ์พระยา	205	9.87	168	8.08	278	13.38	38	1.83	193	9.29	297	14.29	178	8.57	278	13.38	16	0.77	427	20.55	100.00
สามัคคี	593	22.14	451	16.83	574	21.43	3	0.11	506	18.89	198	7.39	211	7.88	143	5.34	-	-	-	-	100.00
สระแก้ว	1,355	21.03	643	9.98	1,213	18.82	4	0.06	189	2.93	1,780	27.62	335	5.20	925	14.35	-	-	-	-	100.00
บ้านหนองบ่อ	761	20.47	419	11.27	485	13.04	2	0.05	333	8.96	932	25.07	165	4.44	621	16.70	-	-	-	-	100.00
คลังรับ	238	18.22	158	12.10	295	22.59	1	0.08	144	11.03	163	12.48	66	5.05	160	12.25	8	0.61	73	5.59	100.00
บ้านหัวดุด	349	20.00	205	11.75	315	18.05	15	0.86	208	11.92	229	12.12	72	4.13	350	20.06	1	0.06	-	-	100.00
บางกุ้ง	746	24.34	348	11.35	890	29.04	3	0.10	120	3.92	73	2.38	28	0.91	848	27.67	9	0.29	-	-	100.00
ศาลาขาว	106	8.12	63	10.82	448	34.3	20	1.53	14	1.07	39	2.99	7	0.54	609	46.63	-	-	-	-	100.00
บ้านคันทัด	632	12.17	678	13.06	1,217	23.44	20	0.39	957	18.43	-	-	479	9.23	1,209	23.29	-	-	-	-	100.00
สวนคง	189	11.79	109	6.80	501	31.24	2	0.12	90	5.61	68	4.24	84	5.24	546	34.06	14	0.87	-	-	100.00
บ้านไผ่ลูกนก	112	9.41	58	4.87	412	34.62	-	-	83	6.97	70	5.88	52	4.37	401	33.7	2	0.17	-	-	100.00
รวม	11,041	18.46	7,672	12.83	13,901	22.57	196	0.33	4,907	8.20	5,957	9.96	3,398	5.68	12,167	20.34	240	0.40	729	1.22	100.00

ที่มา : จากการศึกษา

หมายเหตุ : รพ.พระธรรมฯ ไม่มีการจัดประเภทผู้ปกครองในลักษณะดังกล่าวนี้

ตารางที่ 4.10 แสดงจำนวนผู้มาใช้บริการ รพ.พระธรรมฯ จำนวนตามบริการรักษาพยาบาล-ประเภทโรค

ชื่อสถานบริการ	ผู้มาใช้บริการรักษาพยาบาล-ประเภทของโรค													ร้อยละ รวม		
	อายุกรรม	ศัลยกรรม	เด็ก 0-14 ปี	สูติรีเวช	ศัลย กระดูก	ตา	หู คอ จมูก	ทันตกรรม	อนามัสมารดา			อนามัยเด็ก			วางแผน ครอบครัว	ภูมิคุ้มกัน โรค
									ก่อน คลอด	เมื่อ คลอด	หลัง คลอด	ต่ำกว่า 1 ปี	1-14 ปี			
รพ.พระธรรมฯ (ร้อยละ)	2,353 (4.27)	1,634 (23.79)	671 (9.77)	74 (1.08)	288 (4.19)	82 (1.19)	143 (2.08)	236 (3.44)	285 (4.15)	14 (0.20)	17 (0.25)	12 (0.17)	-	376 (5.48)	681 (9.92)	100

ที่มา : จากการศึกษา

จากตารางที่ 4.9 พบว่า ประเภทของผู้ป่วยตามการจัดบริการของสถานีนามัย โดยรวม ผู้มาใช้บริการจะอยู่ในประเภทเด็กอายุ 0-12 ปี (ร้อยละ 31.29) รองลงไปคือ ผู้สูงอายุและประกันสุขภาพ (ร้อยละ 22.57 และ 20.34) ตามลำดับ สำหรับตารางที่ 4.10 แสดงให้เห็นถึงการจัดบริการรักษาพยาบาลของ รพ.พระธรรมฯ ซึ่งแตกต่างจากสถานีนามัยอื่น จากความหลากหลายของบริการของ รพ.พระธรรมฯ ที่มีบริการมากกว่าสถานีนามัยแห่งอื่นในเขต อ.เมืองสุพรรณบุรี น่าจะเป็นผลให้มีจำนวนครั้งผู้มาใช้บริการที่ รพ.พระธรรมฯ มากเป็นอันดับหนึ่ง (ดังตารางที่ 4.5) เมื่อพิจารณาในส่วนของผู้ป่วยโรคของผู้มาใช้บริการที่ รพ.พระธรรมฯ พบว่าผู้มาใช้บริการจะใช้บริการประเภทอายุรกรรมมากที่สุด รองลงมาคือ ศัลยกรรมและภูมิคุ้มกันโรค ตามลำดับ (ร้อยละ 34.27, 23.79 และ 9.92)

5. แหล่งที่มาของผู้ใช้บริการสถานีนามัย

จากการศึกษาพบว่า การดำเนินงานให้บริการของสถานีนามัยแต่ละแห่ง ภายในเขต อ.เมืองสุพรรณบุรี มีลักษณะของการข้ามเขตการบริการ ซึ่งเป็นเขตรับผิดชอบที่ สาธารณสุขได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ พิจารณาจากแหล่งที่มาของผู้ใช้บริการสถานีนามัยนั้น ๆ ว่า มีแหล่งที่มาจากพื้นที่ใดบ้าง ดังตารางที่ 4.11 และ 4.12

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 4.11 และ 4.12 แสดงถึงปริมาณของผู้ใช้บริการสถานีนามัย ทั้งผู้ใช้ที่ใช้สถานีนามัยที่ตนอยู่ในเขตรับผิดชอบ และผู้ใช้บริการสถานีนามัยอื่น เมื่อพิจารณาเฉพาะจำนวนผู้ใช้บริการที่อยู่ในเขตรับผิดชอบของแต่ละสถานีนามัยพบว่า สถานีนามัยที่มีปริมาณผู้มาใช้บริการมากเป็นอันดับหนึ่ง สอ.สระแก้ว รองลงมาคือ สอ.บ้านดินเปิด และ สอ.ไผ่ขวาง ตามลำดับ สำหรับสถานีนามัยที่มีปริมาณผู้ใช้บริการที่มาจากนอกเขตรับผิดชอบของสถานีนามัยนั้นๆ ใน 3 อันดับแรกคือ รพ.พระธรรมฯ สอ.สระแก้ว และ สอ.บางกุ้ง ตามลำดับ

ในเรื่องแหล่งที่มาของผู้ใช้บริการ เมื่อพิจารณาเฉพาะส่วนของผู้ใช้บริการที่อยู่ในภายในเขตรับผิดชอบของสถานีนามัย พบว่า ผู้ที่มาใช้บริการสถานีนามัยมากที่สุดคือ ผู้ที่อยู่ภายในหมู่บ้านที่ซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานีนามัยนั้น สำหรับแหล่งที่มาของผู้ใช้บริการที่เป็นผู้ที่อยู่ภายนอกเขตรับผิดชอบของสถานีนามัยที่ไปใช้บริการ พบว่า ต.สระแก้ว เป็นตำบลที่มีผู้ใช้บริการข้ามเขตไปใช้บริการของสถานีนามัยอื่นมากที่สุด อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า การข้ามบริการของผู้ใช้บริการสถานีนามัยภายใน ต.สระแก้ว จะเป็นการข้ามเขตการไปใช้บริการของสถานีนามัยที่อยู่ภายในตำบลเดียวกัน ทั้งนี้เพราะ ต.สระแก้ว นั้นมีสถานีนามัยที่รับผิดชอบประชากรในตำบลนี้อยู่ 2 แห่ง ส่วนตำบลที่มีการข้ามเขตไปใช้บริการของสถานีนามัยอื่นเป็นอันดับสองคือ ต.ดอนตาล และ ต.สนามคลี เป็นอันดับสาม ซึ่งในเรื่องของการข้ามเขตไปใช้บริการสถานีนามัยอื่นนั้น มีรายละเอียดที่สำคัญดังตารางที่ 4.13

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4.13 แสดงจำนวนผู้ข้ามเขตมาใช้บริการสถานีนามัย จำแนกตามที่มาของผู้ใช้บริการ

รายชื่อ สอ. ที่มีผู้ข้ามเขต มาใช้บริการ	ตำบลที่มาจากผู้ข้าม เขตและจำนวน ผู้มาใช้บริการ	แหล่งที่มาของผู้ใช้บริการสถานีนามัย										
		หมู่ที่										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	รวม
สอ.รั้วใหญ่	ต.ทับตึกเหล็ก	68	187	349	18	170	-	-	-	-	-	792
	(ผู้ใช้บริการ สอ.ทับตึกเหล็ก)	(38)	(29)	(56)	(674)*	(105)	-	-	-	-	-	(902)
รพ.พระธรรม	ต.คอนคาถ	798	48	61	278	100	-	-	-	-	-	1,285
	(ผู้ใช้บริการ สอ.คอนคาถ)	(414)	(148)	(136)	(897)*	(358)	-	-	-	-	-	(1,953)
สอ.พิหารแดง	ต.รั้วใหญ่	64	192	-	-	-	-	-	-	-	-	256
	(ผู้ใช้บริการ สอ.รั้วใหญ่)	(48)	(54)	-	-	-	-	-	-	-	-	(102)
สอ.โพธิ์พระยา	ต.สนามชัย	53	8	7	1	2	1	-	-	-	-	72
	(ผู้ใช้บริการ สอ.สนามชัย)	(51)	(259)	(94)	(37)	(395)*	(239)	-	-	-	-	(1,075)
สอ.สระแก้ว	ต.สระแก้ว	-	-	-	397	-	-	154	548	406	-	1,505
	(ผู้ใช้บริการ สอ.หนองปรือ)	-	-	-	(941)	-	-	(2,294)*	(155)	(24)	-	(3,414)
	ต.สนามคลี	102	34	14	5	3	-	-	-	-	-	158
	(ผู้ใช้บริการ สอ.สนามคลี)	(3)	(63)	(190)	(1,285)*	(321)	-	-	-	-	-	(1,862)
สอ.คิ่งชัน	ต.สนามคลี	161	14	1	-	-	-	-	-	-	-	176
	(ผู้ใช้บริการ สอ.สนามคลี)	(3)	(63)	(190)	-	-	-	-	-	-	-	(256)
สอ.บ้านหัวดุก	ต.สนามคลี	34	257	355	47	7	1	-	-	-	-	701
	(ผู้ใช้บริการ สอ.สนามคลี)	(3)	(63)	(190)	(1,285)*	(321)	(413)	-	-	-	-	(2,275)
สอ.บางกุ้ง	ต.สระแก้ว	386	305	65	41	2	2	4	84	14	-	903
	(ผู้ใช้บริการ สอ.สระแก้วและ สอ.บ้านหนองปรือ)	(447)	(278)	(1,181)	(941)	(1,064)	(1,598)*	(2,294)*	(155)	(24)	-	(7,982)

ที่มา : จากการศึกษา

หมายเหตุ : *หมายถึง หมู่บ้านนั้นเป็นที่ตั้งของสถานีนามัยประจำตำบลที่กล่าวถึง

เมื่อพิจารณารายละเอียดของแหล่งที่มาของผู้ใช้บริการกับการข้ามเขตไปใช้บริการสถานีนามัยอื่น พบว่ามีผู้ให้บริการในบางหมู่บ้านไปใช้บริการสถานีนามัยอื่นในปริมาณที่มากกว่าการใช้บริการของสถานีนามัยที่ตนสังกัดอยู่ ดังนี้คือ (ตารางที่ 4.13)

1. สอ.รั้วใหญ่ มีผู้ข้ามเขตมาใช้บริการมาจาก ต.ทับตีเหล็ก สำหรับหมู่บ้านที่มีผู้ไปใช้บริการ สอ.รั้วใหญ่ในปริมาณที่มากกว่าใช้ใน สอ.ทับตีเหล็ก ซึ่งเป็น สอ.ที่รับผิดชอบประชากรในเขตนี้ มีจำนวน 4 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1, 2, 3 และ 5
2. รพ.พระธรรมฯ มีผู้ข้ามเขตมาใช้บริการมาจาก ต.ดอนตาล โดยหมู่บ้านที่มีผู้ไปใช้บริการของ รพ.พระธรรมฯ มากกว่าใช้บริการของ สอ.ประจำตำบล (สอ.ดอนตาล) มีจำนวน 1 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1
3. สอ.พิหารแดง มีผู้มาใช้บริการที่มาจาก ต.รั้วใหญ่ โดยหมู่บ้านที่มีผู้ไปใช้บริการ สอ.พิหารแดงมากกว่าไปใช้บริการของ สอ.รั้วใหญ่ซึ่งเป็น สอ.ประจำตำบล มีจำนวน 2 หมู่บ้าน คือ หมู่ 1 และหมู่ 2
4. สอ.โพธิ์พระยา มีผู้มาใช้บริการที่มาจาก ต.สนามชัย โดยหมู่บ้านที่มีผู้ไปใช้บริการ สอ.โพธิ์พระยา มากกว่าไปใช้บริการของ สอ.สนามชัย ซึ่งเป็น สอ.ประจำตำบล คือ หมู่ที่ 1
5. สอ.สระแก้ว มีผู้มาใช้บริการมาจากเขตรับผิดชอบของ สอ.บ้านหนองปรือ คือ หมู่ที่ 8 และ 9 มาใช้บริการที่ สอ.สระแก้ว มากกว่าไปใช้บริการที่ สอ.บ้านหนองปรือ นอกจากนี้ยังมีผู้ใช้บริการที่มาจาก ต.สนามคลี หมู่ที่ 1 มาใช้บริการของ สอ.สระแก้ว มากกว่าใช้บริการที่ สอ.สนามคลี ซึ่งเป็น สอ.ประจำตำบล
6. สอ.ตลิ่งชัน มีผู้มาใช้บริการที่มาจาก ต.สนามคลี โดยหมู่บ้านที่มีผู้ไปใช้บริการ สอ.ตลิ่งชัน มากกว่าไปใช้บริการของ สอ.สนามคลี ซึ่งเป็น สอ.ประจำตำบล คือ หมู่ที่ 1
7. สอ.บ้านหัวอูด มีผู้มาใช้บริการที่มาจากเขตรับผิดชอบของ สอ.สนามคลี คือ หมู่ที่ 1, 2 และ 3 ต.สนามคลีไปใช้บริการที่ สอ.บ้านหัวอูด มากกว่าที่ สอ.สนามคลี
8. สอ.บางกุ้ง มีผู้มาใช้บริการที่มาจากเขตรับผิดชอบของ สอ.สระแก้ว คือ หมู่ที่ 2 ต.สระแก้ว ไปใช้บริการที่ สอ.บางกุ้ง มากกว่า สอ.สระแก้ว

จากการศึกษามีสิ่งที่น่าสังเกตคือ หมู่บ้านที่มีการข้ามไปใช้บริการของสถานีนามัยอื่นที่ผู้ให้บริการไม่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานีนามัยนั้น เมื่อพิจารณาในเรื่องของพื้นที่ พบว่าหมู่บ้านดังกล่าว มีอาณาเขตติดกับพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งของสถานีนามัยที่ผู้ให้บริการข้ามเขตไปใช้บริการ ในขณะที่เดียวกันพบว่าสถานีนามัยประจำตำบลซึ่งรับผิดชอบประชากรในพื้นที่ดังกล่าว มีสถานที่ตั้งในหมู่บ้านอื่น ซึ่งเปรียบเทียบระยะเวลาการเดินทางแล้ว

ตารางที่ 4.14 แสดงจำนวนผู้ให้บริการสถานีอนามัย จำนวนตามระยะทางที่ผู้ใช้บริการเดินทางสถานีอนามัย

ระยะทางที่ผู้ใช้บริการเดินทางสถานีอนามัย (ก.ม.)	จำนวนการใช้บริการของสถานบริการต่างๆ (ครั้ง)																									
	สถานีอยู่		สถานีใกล้เคียง		สถานีวัด		สถานีบ้าน		สถานีใกล้เคียง		สถานีวัด		สถานีวัด		สถานีวัด		สถานีวัด		สถานีวัด							
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ						
0-3	1,750	59.02	931	73.08	2,666	92.92	4,309	94.04	1,169	93.15	3,354	49.31	1,311	63.83	1,496	82.15	1,888	55.01	1,909	85.84	1,558	56.57	1,075	89.14		
3.1-5	940	31.37	161	12.64	133	4.64	180	3.93	11	0.88	992	14.58	383	18.64	293	16.09	1,012	29.49	-	-	925	33.59	-	-		
5.1-8	259	8.74	67	5.26	21	0.74	12	0.27	28	2.23	1,696	24.93	339	16.5	9	0.49	492	14.34	229	10.3	220	7.99	101	8.37		
8.1-10	11	0.37	106	8.32	9	0.31	73	1.59	-	-	542	7.97	-	-	14	0.77	16	0.46	30	1.35	1	0.04	-	-		
10.1-12	-	-	1	0.08	11	0.38	-	-	18	1.43	102	1.5	6	1.29	3	0.17	8	0.23	32	1.44	-	-	3	0.11	22	1.82
12.1-15	9	0.3	2	0.15	23	0.8	2	0.04	19	1.51	35	0.51	-	-	3	0.17	-	-	-	-	76	2.87	7	0.25	-	-
15-20	2	0.07	1	0.08	4	0.14	3	0.07	8	0.64	67	0.99	15	0.73	2	0.11	16	0.47	13	0.38	1	0.04	32	1.16	5	0.42
20-25	-	-	4	0.31	1	0.04	1	0.02	-	-	8	0.12	-	-	-	-	-	-	11	0.49	10	0.38	1	0.04	1	0.08
25-30	1	0.03	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	0.11	-	-	-	-	4	0.15	7	0.25	2	0.17
30-40	3	0.1	1	0.08	1	0.04	2	0.04	2	0.16	6	0.09	-	-	2	0.11	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
รวม	2,965	100	1,274	100	2,869	100	4,582	100	1,255	100	6,802	100	2,044	100	1,821	100	3,432	100	2,224	100	2,754	100	1,206	100		
ระยะทางเฉลี่ยของผู้ใช้บริการในครัวเรือน	1.75		2.13		1.55		1.11		0.27		0.4		2.03		1.14		2.49		2.07		2.84		0.95			
ระยะทางเฉลี่ยของผู้ใช้บริการนอกครัวเรือน	1.37		4.58		3.26		5.9		10.32		7.15		7.96		4.68		6.15		6.68		12.54		8.27			
ระยะทางเฉลี่ยของผู้ใช้บริการนอกเขตของสถานีอนามัย	1.62		2.84		1.74		1.4		0.96		3.45		2.32		1.77		2.88		2.43		3.12		1.74			

ที่มา : ขงการศึกษ

พบว่าการเดินทางไปสถานือนามัยที่ข้ามเขตไปใช้บริการมีระยะทางที่ใกล้กว่าการเดินทางไปสถานือนามัยประจำตำบลที่รับผิดชอบในพื้นที่นั้น นอกจากนี้ยังพบว่าในแต่ละตำบลหมู่บ้านที่มีผู้ใช้บริการสถานือนามัยประจำตำบลมากที่สุดล้วนเป็นหมู่บ้านที่เป็นที่ตั้งของสถานือนามัยประจำตำบลนั้นๆ ขณะที่ปริมาณการข้ามเขตบริการไปใช้บริการสถานือนามัยแห่งอื่นจะมีน้อยมาก หรืออาจเรียกได้ว่าแทบจะไม่มีเลย (ตารางที่ 4.11 และ 4.13) ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ระยะทางในการไปใช้บริการสถานือนามัยน่าจะเป็นสาเหตุประการหนึ่งที่ทำให้ผู้ใช้บริการเลือกใช้บริการสถานือนามัยที่อยู่ใกล้ ซึ่งจะได้กล่าวถึงในลำดับต่อไป

6. ระยะการเดินทางมาใช้บริการสถานือนามัยของผู้มาใช้บริการ

ระยะการเดินทางมาใช้บริการสถานือนามัยของผู้มาใช้บริการในที่นี่ใช้วิธีการนับรวมระยะทางที่ผู้มาใช้บริการสถานือนามัยเดินทางจากบ้านมาถึงสถานือนามัยทุกคนในทุกสถานือนามัย (ตารางที่ 4.14) ซึ่งผลการศึกษาพบว่า สถานือนามัยที่ผู้ใช้บริการเดินทางมาใช้บริการในระยะทางไกลที่สุดคือ สอ.บ้านหัวอูด (เฉลี่ยรวม 6.88 กม.) รองลงมาคือ สอ.ดอนโพธิ์ทอง (เฉลี่ยรวม 5.12 กม.) และอันดับสามคือ สอ.บางกุ้ง (เฉลี่ยรวม 4.64 กม.) นอกจากนี้ยังพบว่าโดยส่วนรวมแล้วผู้ใช้บริการจะเดินทางไปใช้บริการสถานือนามัยในช่วงระยะ 0-3 กม. มากที่สุด รองลงมาคือ ระยะ 3.1-5 กม. และ 5.1-8 กม. (ร้อยละ 61.32, 23.32 และ 9.36 ตามลำดับ) กล่าวได้ว่า ยิ่งระยะการเดินทางไปใช้บริการของสถานือนามัยมากขึ้น จำนวนผู้ใช้บริการจะยิ่งลดลง และจากการศึกษาถึงระยะทางเฉลี่ยของผู้ใช้บริการสถานือนามัยแต่ละแห่ง ทำให้ทราบถึงขอบเขตการบริการของสถานือนามัยแต่ละแห่งในปัจจุบัน ดังแสดงในแผนที่ต่อไปนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

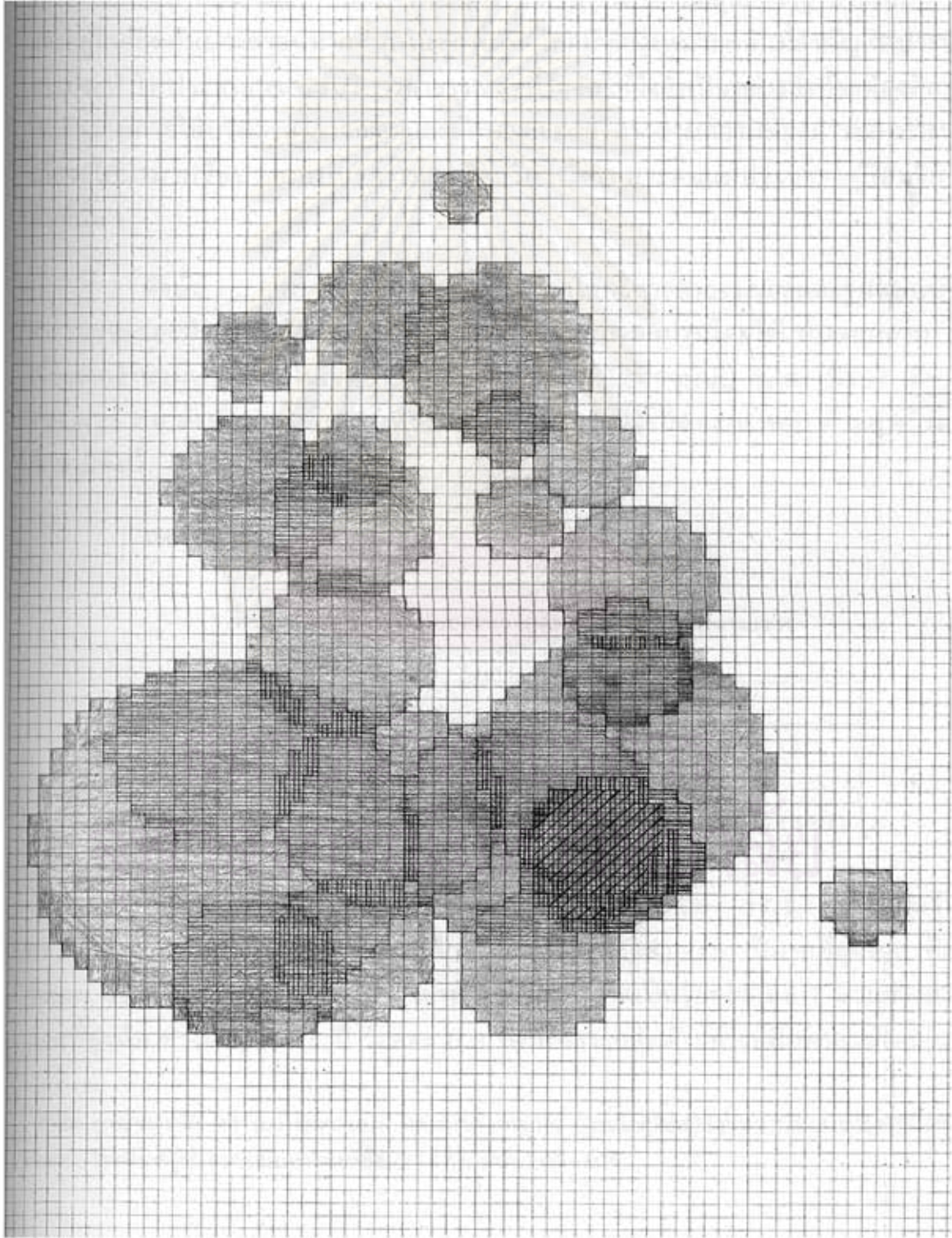
พื้นที่ที่มีการเปลี่ยนแปลงตามแผนผังเมืองรวม

พื้นที่ในเขตเมืองรวมตามผังเมืองรวม 3 ฉบับ

พื้นที่ในเขตเมืองรวมตามผังเมืองรวมฉบับที่ 3 ฉบับ

พื้นที่ในเขตเมืองรวมตามผังเมืองรวมฉบับที่ 3 ฉบับ

พื้นที่ในเขตเมืองรวมตามผังเมืองรวมฉบับที่ 3 ฉบับ

ม.๑๒๓

เขตเมืองรวมของเมืองรวม ฉบับที่ ๓ ฉบับที่ ๓ ฉบับที่ ๓ ฉบับที่ ๓
(ตามผังเมืองรวมฉบับที่ ๓ ฉบับที่ ๓ ฉบับที่ ๓ ฉบับที่ ๓)

มาตราที่ 4.3

มาตราที่ ๑๖

1 : 200000

พฤติกรรมการใช้บริการสาธารณสุขและรูปแบบบริการสาธารณสุขในทัศนะ ของประชาชนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี

การให้บริการทางด้านสาธารณสุขของรัฐมีวัตถุประสงค์สำคัญคือ มุ่งให้บริการแก่ประชาชนทุกคนในทุกพื้นที่อย่างครอบคลุมทั่วถึง เช่นเดียวกับการจัดบริการสาธารณสุขในระดับของสถานีนามัย ถือได้ว่าเป็นการจัดบริการสาธารณสุขของรัฐในระดับปลายสุด และอยู่ใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดในทุกพื้นที่ โดยมีจุดมุ่งหมายหลักที่สำคัญคือประชาชนที่จะทำให้ประชาชนมาใช้บริการสาธารณสุขที่รัฐจัดให้จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้บริการสาธารณสุขและลักษณะของบริการตามความต้องการของประชาชน เพื่อจะได้นำมาปรับปรุงแบบบริการและจัดบริการได้เหมาะสมแก่ประชาชนผู้ใช้บริการในพื้นที่นั้น ๆ

ดังนั้น การศึกษาถึงพฤติกรรมการใช้บริการสาธารณสุขและรูปแบบบริการสาธารณสุขของประชาชนในที่นี้จะเป็นการสำรวจข้อมูลภาคสนามโดยใช้แบบสอบถาม และเนื่องจากจำนวนประชากรในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรีในปัจจุบันปี พ.ศ. 2537 มีจำนวน 124,975 คน ดังนั้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้จึงมีจำนวน 480 ตัวอย่าง¹ ผลการศึกษามีดังนี้

เพศและอายุ

ตารางที่ 4.15 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ

เพศ	ร้อยละ
ชาย	37.1
หญิง	62.9
รวม	100.0 (480)

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาทั้งหมดมีเพศชายคิดเป็นร้อยละ 37.1 เพศหญิงร้อยละ 62.9 สำหรับอายุเฉลี่ยของตัวอย่างที่ศึกษาจะอยู่ในช่วง 31-45 ปีมากที่สุดคือ คิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมาคือ อยู่ในช่วงอายุ 46-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.7 ส่วนช่วงอายุที่น้อยที่สุดคือ ช่วงอายุ 0-15 ปี ร้อยละ 0.2 ทั้งนี้เพราะกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่จะเป็น

¹ ศิริชัย กาญจนวาสิ, ทวีวัฒน์ ปิตยานนท์ และดิเรก ศรีสุโข, การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับการวิจัย (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537), หน้า 105-108.

หัวหน้าครอบครัว หรือตัวแทนของครอบครัวเป็นผู้ตอบแบบสอบถามจึงเป็นผลให้อายุของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์อายุ 31 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 4.16 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ

อายุ (ปี)	ร้อยละ
0-15	0.2
16-30	22.9
31-45	42.3
46-60	26.7
60 ปีขึ้นไป	7.9
รวม	100.0 (480)

สถานภาพสมรสและระดับการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้ที่สมรสแล้ว (ร้อยละ 78.1) ส่วนเรื่องของระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง จะอยู่ในระดับประถมศึกษามากที่สุด คือ มีร้อยละ 73.1 ซึ่งถือเป็นระดับการศึกษาภาคบังคับในสมัยนั้น รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ร้อยละ 13.1)

ตารางที่ 4.17 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสถานภาพสมรส

สถานภาพสมรส	ร้อยละ
โสด	15.6
สมรส	78.1
หย่าร้าง/แยกกันอยู่/หม้าย	6.3
รวม	100.0 (480)

ตารางที่ 4.18 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	3.8
ประถมศึกษา	73.1
มัธยมศึกษาตอนต้น	13.1
มัธยมศึกษาตอนปลาย	2.3
อาชีวศึกษา	4.0
ปริญญาตรี	3.8
รวม	100.0 (480)

การประกอบอาชีพและรายได้

อาชีพของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมคือ ร้อยละ 48.5 ทั้งนี้เพราะการผลิตด้านเกษตรกรรมเป็นสาขาการผลิตที่สำคัญสาขาหนึ่งของจังหวัดสุพรรณบุรี การประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอันดับสองรองจากเกษตรกรรมคือ รับจ้าง มีร้อยละ 32.5

ตารางที่ 4.19 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามการประกอบอาชีพ

การประกอบอาชีพ	ร้อยละ
เกษตรกรรม	48.5
ค้าขาย	10.6
รับราชการ	5.0
รับจ้าง	32.5
แม่บ้าน/นักศึกษา	3.3
รวม	100.0 (480)

ในเรื่องระดับรายได้ของกลุ่มตัวอย่างในนี้จะกล่าวถึงทั้งในส่วนรายได้ของตัวอย่างที่ศึกษา และรายได้รวมของครอบครัวของตัวอย่างที่ศึกษา ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ในระดับ 2,001-6,000 บาท/เดือน ส่วนรายได้รวมของครอบครัวอยู่ในระดับ 3,001-6,000 บาท/เดือนเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ 4.20 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับรายได้

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 2,000	34.6
2,001-6,000	55.0
6,001-10,000	6.0
10,000-20,000	3.5
มากกว่า 20,000	0.8
รวม	100.0 (480)

ตารางที่ 4.21 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับรายได้รวมของครอบครัว

ระดับรายได้ (บาท/เดือน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 3,000	28.5
3,001-6,000	39.2
6,001-10,000	17.9
10,000-20,000	9.2
มากกว่า 20,000	5.2
รวม	100.0 (480)

พฤติกรรมการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย

จากการศึกษาพบว่า เมื่อตัวอย่างที่ศึกษาเจ็บป่วยส่วนใหญ่แล้ววิธีการรักษาในลำดับแรก กลุ่มตัวอย่างจะไปใช้บริการสาธารณสุขของรัฐบาล มีร้อยละ 66.5 รองลงมาคือ การรักษาเอง ซึ่อยากินเอง ร้อยละ 20.6 และน้อยที่สุดคือ การรักษากับหมอพระ/แพทย์แผนโบราณ แสดงให้เห็นถึงพฤติกรรมการใช้บริการสาธารณสุขที่เปลี่ยนแปลงไปจากอดีตที่ส่วนใหญ่ผู้เจ็บป่วยมักจะใช้วิธีการรักษาเอง ซึ่อยากินเองมากกว่าวิธีการอื่น และเมื่อสอบถามถึงสถานบริการสาธารณสุขที่กลุ่มตัวอย่างใช้บริการเป็นประจำเมื่อเจ็บป่วย พบว่าส่วนใหญ่จะใช้บริการของสถานอนามัย (ร้อยละ 64.4) และใช้บริการคลินิก/สถานพยาบาลเอกชนกับโรงพยาบาลของรัฐในลำดับรองลงไปในส่วนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 13.3 และ 11.0 ตามลำดับ) ซึ่งนับได้ว่าในเขต อ.เมืองสุพรรณบุรี นั้น สถานอนามัยเป็นสถานบริการที่คนส่วนใหญ่นิยมไปใช้

ตารางที่ 4.22 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวิธีการรักษาพยาบาลในลำดับแรก

วิธีการรักษาพยาบาลในลำดับแรก	ร้อยละ
รักษาเอง ซื้อมากินเอง	20.6
หมอพระ/แพทย์แผนโบราณ	0.2
สถานบริการของรัฐ	66.5
สถานบริการของเอกชน-คลินิก	8.1
รักษาเอง ซื้อมากินเอง+สถานบริการของรัฐ	3.3
อื่น ๆ	1.2
รวม	100.0 (480)

ตารางที่ 4.23 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามประเภทสถานบริการที่ใช้เป็นประจำ

ประเภทของสถานบริการที่ใช้เป็นประจำ	ร้อยละ
สถานอนามัย	64.4
โรงพยาบาลของรัฐ	11.0
สถานบริการของเอกชน-คลินิก	13.3
สถานอนามัย-โรงพยาบาลของรัฐ	10.0
สถานอนามัย-โรงพยาบาลเอกชน	0.6
ร้านขายยา	0.4
อื่น ๆ	0.2
รวม	100.0 (480)

พฤติกรรมการใช้บริการสถานอนามัย

เมื่อศึกษาถึงพฤติกรรมการไปใช้บริการเฉพาะสถานบริการประเภทสถานอนามัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่จะเคยไปใช้บริการของสถานอนามัย ซึ่งจะเป็นทั้งลักษณะของการไปใช้บริการเป็นประจำ มีร้อยละ 61.3 และการไปใช้บริการแบบนาน ๆ ครั้ง มีร้อยละ 32.5 สำหรับผู้ที่ไม่เคยไปใช้บริการสถานอนามัยเลยมีเพียงร้อยละ 6.3 เท่านั้น

ตารางที่ 4.24 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะของการไปใช้บริการสถานีนามัย

ลักษณะของการไปใช้บริการสถานีนามัย	ร้อยละ
ไม่เคยไปใช้บริการ	6.3
ใช้บริการเป็นประจำ	61.3
ใช้บริการนาน ๆ ครั้ง	32.5
รวม	100.0 (480)

สำหรับวิธีการเดินทางไปใช้บริการสถานีนามัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างจะเดินทางโดยรถจักรยานยนต์ส่วนตัวมากที่สุดคือ ร้อยละ 87.1 และจะใช้วิธีการเดินเท้าในลำดับรองลงไป (ร้อยละ 8.9) ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางไปสถานีนามัยจะอยู่ในช่วง 6-10 นาที และช่วง 0-5 นาที ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน (ร้อยละ 34.4 และ 30.0 ตามลำดับ) และจะพบว่ากลุ่มตัวอย่างจะมีจำนวนการไปใช้บริการสถานีนามัยลดลงเมื่อระยะเวลาที่ใช้เดินทางเพิ่มขึ้น

ตารางที่ 4.25 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวิธีการเดินทางไปสถานีนามัย

วิธีการเดินทางไปสถานีนามัย	ร้อยละ
รถจักรยานยนต์ส่วนตัว/รถจักรยาน	87.1
เดินเท้า	8.9
รถรับจ้าง/รถประจำทาง	3.1
รถจักรยานยนต์ส่วนตัว+รถรับจ้าง	0.2
รถจักรยานยนต์+รถยนต์ส่วนตัว	0.2
เดินเท้า+รถยนต์ส่วนตัว	0.2
รถจักรยานยนต์ส่วนตัว+เดินเท้า	0.2
รวม	100.0 (451)

ตารางที่ 4.26 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่ใช้เดินทางไปสถานีนามัย

ระยะเวลาเดินทางไปสถานีนามัย (นาที)	ร้อยละ
0-5	30.0
6-10	34.4
11-15	16.9
16-20	12.7
21-30	5.6
มากกว่า 30	0.4
รวม	100.0 (451)

เหตุผลที่กลุ่มตัวอย่างเลือกไปใช้บริการสถานีนามัยที่สำคัญคือ สถานีนามัยอยู่ใกล้บ้าน เหตุผลลำดับรองลงไปคือ อาการป่วยไม่รุนแรง ซึ่งแสดงถึงการเลือกใช้สถานีนามัยโดยที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับรู้ถึงขีดความสามารถในการให้บริการของสถานีนามัยว่า สามารถให้การรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วยได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น ดังนั้น เมื่อกลุ่มตัวอย่างรับรู้ได้ว่าอาการป่วยของตนไม่รุนแรงจึงไปใช้บริการของสถานีนามัย ในขณะที่เหตุผลที่ว่าไปใช้บริการสถานีนามัยเนื่องจากเจ้าหน้าที่รักษาเก่งมีความสามารถและเชื่อถือคุณภาพของยาและเครื่องมือของสถานีนามัยจะไม่ใช่เหตุผลสำคัญที่ทำให้กลุ่มตัวอย่างเลือกไปใช้บริการของสถานีนามัย

ตารางที่ 4.27 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเหตุผลของการเลือกไปใช้บริการของสถานีนามัย

เหตุผลที่ไปใช้บริการของสถานีนามัย	ใช่ (ร้อยละ)	ไม่ใช่ (ร้อยละ)	รวม
สถานีนามัยอยู่ใกล้บ้าน	85.4	14.6	100.0
เดินทางไปสถานีนามัยสะดวก	68.1	31.9	100.0
อาการป่วยไม่รุนแรง	74.1	25.9	100.0
เจ้าหน้าที่อภัยาศยติ บริการดี	68.3	31.7	100.0
เจ้าหน้าที่รักษาเก่งมีความสามารถ	35.0	65.0	100.0
เชื่อถือคุณภาพของยาและเครื่องมือ	33.9	66.1	100.0
มีบริการพิเศษ/รักษาพยาบาลฟรี-ราคาถูก	63.4	36.6	100.0

ในทางกลับกันเมื่อพิจารณาในส่วนของกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยไปใช้บริการของสถานือนามัยถึงเหตุผลของการไม่ไปใช้บริการ พบว่า ไม่ไปใช้บริการสถานือนามัยเนื่องจากเดินทางไม่สะดวก และไม่เชื่อถือคุณภาพของยาและเครื่องมือ ซึ่งมีร้อยละ 37.9 และ 34.5 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.28 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเหตุผลของการไม่ไปใช้บริการของสถานือนามัย

เหตุผลของการไม่ไปสถานือนามัย	ใช่ (ร้อยละ)	ไม่ใช่ (ร้อยละ)	รวม
สถานือนามัยอยู่ไกลบ้าน	24.1	75.9	100.0
เดินทางไปสถานือนามัยไม่สะดวก	37.9	62.1	100.0
อาการป่วยรุนแรง	27.6	72.4	100.0
เจ้าหน้าที่อ้อยาศัยไม่ดี	3.4	96.6	100.0
เจ้าหน้าที่รักษาไม่เก่ง	13.8	86.2	100.0
ไม่เชื่อถือคุณภาพของยาและเครื่องมือ	34.5	65.5	100.0

รูปแบบบริการสาธารณสุขตามความต้องการ

ลักษณะของสถานพยาบาลที่กลุ่มตัวอย่างต้องการให้มีในสถานบริการภายในตำบลที่สำคัญคือ สถานพยาบาลที่อยู่ใกล้บ้าน สถานพยาบาลที่เจ้าหน้าที่อ้อยาศัยดี บริการดี และสถานพยาบาลที่เดินทางไปใช้บริการได้สะดวก

ตารางที่ 4.29 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามลักษณะของสถานพยาบาลที่ต้องการให้มีในตำบล

ลักษณะสถานพยาบาล	ต้องการ (ร้อยละ)	ไม่ต้องการ (ร้อยละ)	รวม
เปิดบริการตลอด 24 ชม.	60.4	39.6	100.0
สถานพยาบาลอยู่ใกล้บ้าน	77.7	22.3	100.0
สถานพยาบาลที่เดินทางไปสะดวก	70.4	29.6	100.0
มีแพทย์เป็นผู้ให้บริการ	56.5	43.5	100.0
เจ้าหน้าที่อ้อยาศัยดีบริการดี	72.1	27.9	100.0
มีความพร้อมเรื่องยาและเครื่องมือแพทย์	64.2	35.8	100.0
เก็บค่ารักษาพยาบาลราคาถูก	65.0	35.0	100.0
มีบริการให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ	57.1	42.9	100.0
เจ้าหน้าที่บริการออกเยี่ยมประชาชนตามบ้าน	55.5	45.0	100.0
เจ้าหน้าที่มีความสามารถในการรักษา	45.0	55.0	100.0

ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางไปสถานพยาบาลตามความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พอใจที่จะเดินทางไปใช้บริการในช่วงระยะ 0-3 กม. มากที่สุด รองลงไปคือ ระยะ 3.1-5 กม. แสดงให้เห็นว่า ระยะทางไปสถานพยาบาลมีความสำคัญในการเลือกไปใช้สถานพยาบาลนั้น ๆ เมื่อศึกษาถึงเรื่องของระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางไปใช้สถานพยาบาลตามความพึงพอใจ พบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาพอใจที่จะใช้เวลาเดินทางในช่วง 5.1-10 นาที มากที่สุด ซึ่งเมื่อเวลาเดินทางมากกว่า 10 นาที แล้วจะพบว่า จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะเดินทางจะลดลง

ตารางที่ 4.30 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะทางที่พึงพอใจในการเดินทางไปสถานพยาบาล

ระยะทางที่พึงพอใจ (กม.)	ร้อยละ
0-3	77.1
3.1-5	18.8
5.1-8	2.7
8.1-10	1.3
มากกว่า 10	0.2
รวม	100.0 (480)

ตารางที่ 4.31 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระยะเวลาที่พึงพอใจในการเดินทางไปสถานพยาบาล

ระยะเวลาเดินทางไปสถานอนามัย (นาที)	ร้อยละ
0-5	24.8
5.1-10	38.3
10.1-15	18.3
15.1-20	12.3
20.1-30	5.6
มากกว่า 30	0.6
รวม	100.0 (480)

วิธีการเดินทางที่กลุ่มตัวอย่างมีความสะดวกที่สุดในการเดินทางไปใช้บริการของสถานพยาบาลคือ การเดินทางโดยรถจักรยานยนต์/จักรยาน ซึ่งจากการสังเกตพบว่า เป็นพาหนะที่ครัวเรือนเกือบทั้งหมดมีและมักจะใช้เป็นพาหนะในการเดินทางไปสถานที่ต่าง ๆ

ตารางที่ 4.32 แสดงร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามวิธีเดินทางที่พึงพอใจในการไปสถานพยาบาล

วิธีการเดินทาง	ร้อยละ
เดินเท้า	11.5
รถจักรยาน/รถจักรยานยนต์/รถยนต์ส่วนตัว	81.5
รถรับจ้าง/รถประจำทาง	2.9
รถจักรยานยนต์+รถรับจ้าง	0.6
เดินเท้า+รถจักรยานยนต์	3.5
รวม	100.0 (480)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย